Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

Ўзбекистон Коммунистик партияси Марказий Қўмитасининг бош нашри

РУЗНОМА 1918 ЙИЛ 21 ИЮНДАН ЧИҚА БОШЛАГАН ◆ № 56 (20. 923) 1991 йил 21 март, пайшанба ◆ Рўзнома йилига 256 марта чиқади. ◆ Баҳоси 8 тийин.

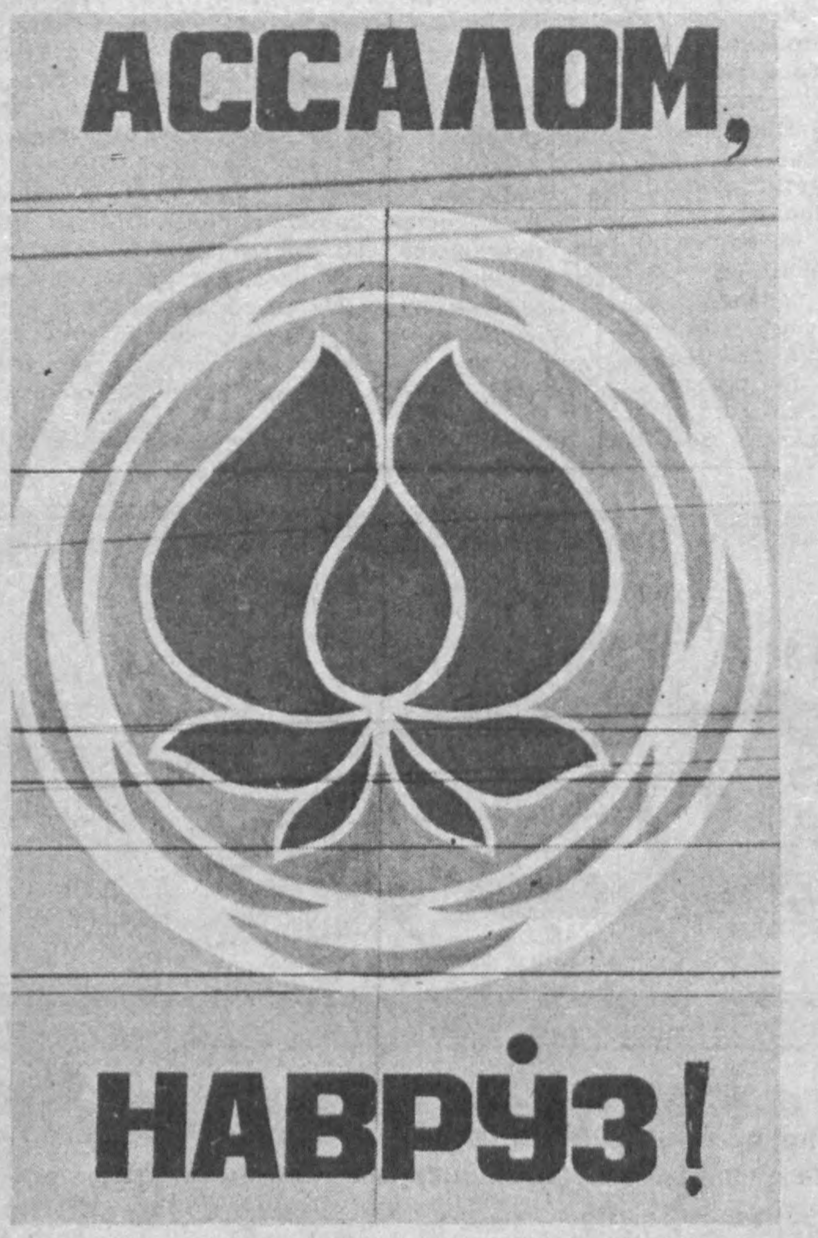

НАВРЎЗИ ОЛАМ ДАСТУРХОНИНГИЗГА ФАЙЗ ВА ТЎКИНЛИК, ХОНАДОНИНГИЗГА БАХТ-САОДАТ ОЛИБ КИРСИН, АЗИЗЛАР!

САМИМИЙ ҚУТЛОВ

АЗИЗ ДЎСТЛАР, ЮРТДОШЛАР!

Қадимий ва навқирон Шарқ халқлари учун табаррук ва мўътабар бўлмиш Наврўз байрами билан чин қалбимдан муборакбод этаман ва қутлайман.

Наврўз айёми баҳор келиши, табиат уйғониши, гўзалликнинг очилиши демакдир.

Бу кун ҳар бир шахс, ҳар бир инсон самимий, тоза ниятларини, туйғуларини юзага чиқарадиган, севинчлари, орзу-ниятларини, умидларини дўстлари, биродарлари билан баҳам кўрадиган кун.

Рамазон аслида қунт билан покланишдир.

Бу йил Наврўз шу вақтга тўғри келиб қолиши гўё табиатимизнинг ажойиб донолигини кўрсатгандай. Чунки Наврўз ҳам одамзод туйғуларининг, ниятларининг тозаланиши, покланишидир.

Халқимиз буюк Наврўз айёмини бир-биримизга энг пок, энг тоза ниятларимизни билдирадиган, кўнгилни кўтарадиган, муҳаббат ва садоқатимизни аямайдиган байрам деб билади.

Келинг, дўстлар, кимда қандай гина-аламлар бўлмасин — унутайлик, шафқат ва меҳрибонлик кўрсатайлик, ким қайси миллат-элат вакили бўлмасин — орамизда аҳиллик ва ҳамжиҳатлик мустаҳкамлансин.

Шоир айтганидек, «Меҳрингни кенг очсанг, дўст бўлур бегона ҳам».

Наврўз мана шундай олижаноб интилишларни, туйғуларни, бошимизни бирлаштиришга, қовуштиришга чорлайди ва даъват этади.

Азиз дўстлар!

Бугун байрам дастурхонларимизда ризқ-насибалари бўлган, бизлардан ҳозир узоқда, олисдаги қон-қардошларимизни, юртдошларимизни, ватандошларимизни ҳам эслайлик.

Наврўз байрами юртимизга, халқимизга, ҳар қайси оилага бахт-саодат, тинчлик, бардамлик, осойишталик келтирсин.

Ҳаммангизга толе ва омад доим ёр бўлсин!

Ўзбекистон ССР Президенти

И. КАРИМОВ.

● ТЕЛЕГРАММА

СССР ҳарбий қисмларида хизматни ўтаётган барча йигитларимизга

Азиз ва қадрдон Ўзбекистон ўғлонлари!

Барчангизни улуғ ва муқаддас Наврўз билан чин дилдан табриклайман. Табиатнинг уйғониш фаслида сизга она-юртнинг соғинчи ва меҳр-муҳаббатга тўла саломларини йўллайман.

Наврўз гўзаллик, мурувват, дўстлик, биродарлик, ҳамжиҳатлик ва меҳр-оқибатга чорловчи байрамдир. Ишонаманки, байрам ҳар бирингизнинг навқирон қалбингизда бу туйғуларни янада мустаҳкамлайди. Бугун дастурхондаги насибангиз узра олисдаги сиз азизларни яна бир бор эслаб, ҳар бирингизнинг бошингизга омонлик тилаймиз, мунис ва меҳрибон ота-онангиз бағрига, кўз тикиб интизор кутаётган яқинларингиз бахтига тез кунларда эсон-омон, соғ ва саломат қайтишингизни тилаймиз. Каттадан кичик, барча дўсту биродарларингизга бизнинг Наврўз саломимизни етказинг.

Ўзбекистон Совет Социалистик Республикаси Президенти

И. КАРИМОВ.

Тошкент шаҳри, 1991 йил 19 март.

● Ўзбекистон ССР Президенти И. А. Каримов Наврўз байрами арафасида жамият учун хавфли бўлмаган енгилроқ жиноятлари учун қамоқ жазосига ҳукм этилган шахсларни афв тўғрисида фармонлар чиқарди. Қуйида ана шу фармонлар шарҳланади.

ЎЗБЕКИСТОН ССР ПРЕЗИДЕНТИНИНГ «НАВРЎЗ» ШАРАФИГА АФВ ЭТИШ ТЎҒРИСИДАГИ ФАРМОНИГА ШАРҲ

● НАВРЎЗ барча халқларни, ҳамма одамларни тинчликка, эзгуликка, олижанобликка ва инсонпарварликка даъват этувчи қадимий умумхалқ баҳор байрамидир. Ривоятларга кўра, Наврўз куни ҳамма гина-кудуратлар, можаролар унутилади ва гуноҳлар кечирилади. Ана шу яхши анъаналарга амал қилиниб республикада Ўзбекистон судлари томонидан ҳукм этилган шахсларнинг айрим тоифаларига нисбатан инсонпарварлик қилиш тўғрисида қарор қабул этилди. Шу мақсадда республика Президентининг 1991 йил 22 февралдаги фармойиши билан жамият учун унча хавфли бўлмаган жиноятларни содир этган ва тўғри йўлга қатъий ўтиб олган шахсларни афв этиш тўғрисида материалларни тайёрлаш учун алоҳида комиссия тузилган эди. Комиссия таркибига республика халқ депутатлари, Улуғ Ватан уруши ва меҳнат фахрийлари, жамоат ташкилотлари ва диний ташкилотларнинг арбоблари, ҳуқуқни муҳофаза қилиш идораларининг раҳбарлари киритилди.

Комиссия қисқа муддатда катта ишни амалга оширди. Комиссия аъзолари аҳлоқ тузатиш-меҳнат муассасаларидаги ишларнинг аҳволи билан танишиб афв этишга муносиб маҳбуслар билан яккама-якка суҳбатлашдилар, жиноий иш материалларида, маҳбуслар содир этган жиноий хатти-ҳаракатларнинг қанчалик оғир эканлигини, уларнинг ижтимоий ва оилавий аҳволини батафсил ўрганиб чиқдилар ва шу асосда афв этиш ёки қамоқда сақлаш муддатини қисқартириш мумкин бўлган шахсларни аниқладилар.

Ўзбекистон ССР Президенти бир неча фармонларни (1991 йил 22 февралдаги; 1991 йил 6 мартдаги; 1991 йил 9 мартдаги; 1991 йил 20 мартдаги фармонларни) тасдиқлади, шу фармонлар асосида жамият учун унча хавфли бўлмаган енгилроқ жиноят содир этган ҳамда тўғри йўлга тушиб олган мингга яқин киши авф этилди. Афв этиш чоғида катта ёшдаги шахсларга, ҳомиладор аёлларга, шунингдек, аёллар ва балоғатга етмаганларга алоҳида эътибор берилди. Мазкур тоифадаги кишиларнинг муайян қисми бундан буён жазони ўтишдан бутунлай озод қилинади; баъзиларига нисбатан жазо тури ўзгартирилиб, озодликдан маҳрум этиш ўрнига меҳнатга мажбуран жалб этиш йўли билан жазони ўташ жойидан шартли озод қилинади, қолган қисмининг жазо муддатлари қисқартирилди.

Мазкур афв этиш тадбирлари ўт қўйишларда, қирғинларда, талончиликда, кишиларнинг ҳаётига суиқасд қилишда, пора олишда, квартираларга тушиб мол-мулкни ўғирлашда ва бошқа оғир жиноятларда қатнашган қишиларга нисбатан қўлланилмайди.

Афв этилганлар орасида кўпгина миллатларнинг вакиллари: ўзбеклар, руслар, қирғизлар, қозоқлар, тожиклар, туркманлар, арманлар, татарлар, яҳудийлар ва бошқа миллатга мансуб кишилар бор.

Шубҳа йўқки, бу инсонпарварлик тадбири афв этилганларнинг оилалари ва қариндош-уруғларига хурсандчилик келтиради, ўз аҳамияти билан Наврўзни бойитади ва безатади, жамиятимизнинг маънавий-руҳий ҳолатига ҳаётбахш таъсир ўтказади ва халқ бу тадбирни мамнуният билан кутиб олади.

(● НАВРЎЗ ШОДИЁНАСИГА БАҒИШЛАНГАН МАҚОЛАЛАР БИЛАН РЎЗНОМАНИНГ 2- ВА 3-САҲИФАСИДА ТАНИШАСИЗ).

● Айём арафасидаги алёр

ЯНГИ ОЙ ЁР ЮЗИ БИРЛА

Куни кеча янги ой юз кўрсатди. Ҳали тонг уйғонмай дастурхон атрофини тўлдириб ўтирган хонадон соҳиблари янги ойнинг ўроғига шукроналар ўқидилар.

Янги ой билан ҳамоҳанг табиат уйғонди. Дарахт куртаклари бўртди. Жануб томонларда олча қийғос гуллади. Унинг оппоқ, сариқ, нафармон гуллари ўз бағрига чорлаяпти. Далаларга қўш чиқди, ҳосилнинг илк донлари тупроқ қаърига кўмилди.

Янги ой бу йил Наврўзи оламни бошлаб келди. Ҳар бир хонадон дейсизми, кичкинтойлар тарбияланаётган боғча дейсизми, мактабу олийгоҳ дейсизми, бу ёғи маҳалла, корхона, ташкилот, хиёбон дейсизми—ҳамма жойда тантана! Дошқозонлараро сумалак билқиллаб қайнайди. Нуроний отахонларнинг суҳбати қуюқ. Дастурхонда тансиқ таомлар. Момолар тинимсиз капкир айлантиришади. Ўчоқ бошида гурунг, ўйин-кулгу, ҳазил, аския бир зум тинмайди. Бир томонда ёшларнинг баҳслари.

Юртимизда Наврўзи олам кезяпти. Бу саховатли ва табаррук байрамни баъзан бой бериб қўйдик. Тўғри, амал курсисидан ҳайиққан айрим тўраларнинг бебош буйруқлари ўқ ёғдирган дамлар бўлди. Лекин одамлар уларнинг ижозатисиз чекка-чеккаларда ва баъзан ғарибона нишонладилар, сумалаклар пиширдилар. Рўй-ростини айтиш керак, бу йил Наврўзи олам илк бор миллий байрам сифатида нишонланмоқда. Илк бор у ҳақиқий дам олиш куни деб белгиланди.

Наврўзи олам арафасида машҳур аллома Заҳриддин Муҳаммад Бобурнинг ўлмас шох асари «Бобурнома»ни ўқир эканман, ҳапқириб кетдим. Буни қарангки, тўққиз юз тўққизинчи (1503—1504) йил воқеаларида Наврўзи олам худди шу кунларга тўғри келган экан. Заҳриддин Муҳаммад Бобур ёзади. «...Ийд намозини Гўмал рудининг ёқасида ўталди. Наврўз ул ийдқа ёвуқ келиб эди. Тафовут бир-икки кун эди, ул тақриб била бу ғазални айтиб эрдим:

Янги ой ёр юзи бирла кўриб эл шод байрамлар,
Манга юзи қошингдин айру байрам ойида ғамлар.
Юзи наврўзни васли ийдини Бобур ғанимат тут,
Ки мундин яхши бўлмас бўлса юз наврўз байрамлар.

(Давоми учинчи бетда).

Ўзбекистон Совет Социалистик Республикаси Президентининг

ФАРМОНИ

ЎРТОҚ П. МУМИНОВГА «ЎЗБЕКИСТОН ССР ХАЛҚ ЁЗУВЧИСИ» ФАХРИЙ УНВОНИ БЕРИШ ТЎҒРИСИДА

Кўп йиллик самарали ижоди, ўзбек совет шеърияти ва драматургиясини ривожлантиришдаги хизматлари, жамоат ҳаётидаги фаол иштироки учун шоир ва драматург ўртоқ Пўлат **МЎМИНОВ**га **«Ўзбекистон ССР халқ ёзувчиси»** фахрий унвони берилсин.

Ўзбекистон Совет Социалистик Республикаси Президенти

И. КАРИМОВ.

Тошкент шаҳри,
1991 йил 19 март.

Ўзбекистон Совет Социалистик Республикаси Президентининг

ФАРМОНИ

ЎРТОҚ Ў. ҲОШИМОВГА «ЎЗБЕКИСТОН ССР ХАЛҚ ЁЗУВЧИСИ» ФАХРИЙ УНВОНИ БЕРИШ ТЎҒРИСИДА

Кўп йиллик самарали ижоди, ўзбек совет адабиётини ривожлантиришдаги хизматлари, жамоат ҳаётидаги фаол иштироки учун «Шарқ юлдузи» журналининг бош муҳаррири ўртоқ Ўткир **ҲОШИМОВ**га **«Ўзбекистон ССР халқ ёзувчиси»** фахрий унвони берилсин.

Ўзбекистон Совет Социалистик Республикаси Президенти

И. КАРИМОВ.

Тошкент шаҳри,
1991 йил 19 март.

Ўзбекистон Совет Социалистик Республикаси Президентининг

ФАРМОНИ

ЎРТОҚ А. М. РАҲИМОВГА «ЎЗБЕКИСТОН ССРДА ХИЗМАТ КЎРСАТГАН САНЪАТ АРБОБИ» ФАХРИЙ УНВОНИ БЕРИШ ТЎҒРИСИДА

Кўп йиллик самарали иши, Ўзбекистоннинг қадимий кулолчилигини тиклаш ва замонавий кулолчиликни ривожлантиришдаги хизматлари, актив ижтимоий фаолияти учун Тошкент амалий санъат тажриба комбинати кулолчи рассоми ўртоқ Акбар Муҳитович **РАҲИМОВ**га **«Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган санъат арбоби»** фахрий унвони берилсин.

Ўзбекистон Совет Социалистик Республикаси Президенти

И. КАРИМОВ.

Тошкент шаҳри,
1991 йил 19 март.

● ЎЗБЕКИСТОН ССР ОКРУГЛАРИДА СССР РЕФЕРЕНДУМИНИНГ ЯКУНЛАРИ ТЎҒРИСИДАГИ АХБОРОТ 3-САҲИФАДА ЭЪЛОН ҚИЛИНМОҚДА.

НАШРИЁТ ТЎЙИ

● Нурли, қадимий ва навқирон Наврўз байрами арафасида Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг меҳнат жамоаси катта тўйни нишонлашди. Матбаа йирик корхонасининг тўйига бағишланган тантанали йиғилишда оммавий-ахборот воситалари, Тошкент жамоатчилиги вакиллари иштирок этишди.

Йиғилишда Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг директори И. Ш. Шоғуломов маъруза қилди. У меҳнат жамоаси босиб ўтган тарихий йўл, 1991 йилда бозор иқтисодиётига ўтишга тайёргарлик бошланиши муносабати билан нашриёт ходимларининг вазифалари хусусида тўхталиб ўтди. Унинг таъкидлашича, қудратли корхонада ҳар куни 36 та марказий, республика, вилоят ҳамда шаҳар рўзномалари чоп этилмоқда. Ҳар ойда 43 номдаги марказий ва республика ойномалари босмадан чиқиб, муштарийлар қўлига етмоқда. Уларнинг нусхаси 12 миллиондан ошиб кетади. Ишлаб чиқарилаётган маҳсулотни олувчилар сони ҳам кун сайин кўпаяётир. 1991 йилда рўзнома, ойнома ва китоблар мамлакатимизнинг 650 шаҳри ва районига, 53 та хорижий давлатларга етказиб берилаётганлиги қувончлидир.

Нашриёт ходимларидан 236 киши ҳалол меҳнати учун мамлакатимиз орден ва медаллари билан мукофотланган. 32 нафар илғор матбаачи эса республика унвонларининг соҳибидир. 70 йиллик тўй арафасида улар сафига яна бир гуруҳ меҳнат пешқадамлари қўшилишди. Ўзбекистон ССР Президентининг Фармонига биноан нашриётнинг меҳнатда ўрнак кўрсатган ходимларига «Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган маданият ходими» фахрий унвони берилди, Ўзбекистон ССР Фахрий ёрлиғи билан мукофотланди.

Йиғилишда «Совет Ўзбекистони» рўзномаси бош муҳаррири Р. Р. Раҳмонов, «Правда Востока» рўзномаси бош муҳаррири Р. А. Сафаров, Ўзбекистон Журналистлар уюшмаси бошқарувининг раиси Л. Кабиров, «Мулоқот» ойномасининг муҳаррири Б. Бойқобилов ва бошқалар сўзга чиқиб, ҳамкасбларини катта тўй билан муборакбод этдилар.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг котиби К. Юсупов йиғилишда иштирок этиб, меҳнат пешқадамларига юксак мукофотларни топширди.

Ҳ. СУЛТОНОВ.

Совет Социалистик Республикалари Иттифоқи Президентининг Фармони

ЧАКАНА НАРХЛАРНИ ИСЛОҲ ҚИЛИШ ВА АҲОЛИНИ ИЖТИМОИЙ ҲИМОЯЛАШ ТЎҒРИСИДА

Истеъмол бозорини барқарорлаштириш, серунум меҳнатга қизиқишни кучайтириш, халқ истеъмоли моллари ишлаб чиқаришни кўпайтириш, чайқовчиликка ва пинҳоний иқтисодиётга қарши кураш мақсадида, СССР халқ депутатлари IV Съездининг қарорларини ижро этиб ҳамда ССР Иттифоқи билан республикаларнинг нарх белгилаш ва аҳолини ижтимоий ҳимоялаш соҳасида умумий сиёсат ўтказиш тўғрисида эришилган битимига асосланиб, **қарор қиламан:**

1. Нарх-наво асоссиз ошиб кетишининг олдини олиш, Умумиттифоқ бозорининг барқарорлигини сақлаш учун аҳолининг турмуш даражасини белгилайдиган асосий озиқ-овқат маҳсулотлари ва ашёвий молларнинг республикалар билан келишилган рўйхатларига биноан давлат чакана нархларини оширишнинг бутун мамлакат ҳудуди учун ягона чегаралари белгилаб қўйилсин.

СССР Вазирлар Кабинети билан иттифоқдош республикаларнинг ҳукуматлари мазкур молларнинг янги давлат чакана нархларини, шунингдек, темир йўл, авиация ва денгиз транспортида пассажир ташиш, аҳоли учун алоқа хизмати тарифлари уларни оширишнинг келишиб олинган охирги миқдорини эътиборга олиб, белгиланган тартибда таъминласинлар. Республикалар ўз ҳудудида ишлаб чиқариладиган ва истеъмол қилинадиган айрим молларга пастроқ нархлар белгилашлари мумкин.

Республика идоралари ва маҳаллий идоралар, корхона ва ташкилотлар ўзлари белгилаган ҳамда ушбу Фармонга мувофиқ тасдиқланган давлат чакана нарх белгиларидаги нархларнинг юқори даражасидан ортиқ бўлган ҳамма нархларнинг амал қилишини бекор этсинлар. Бундан буён давлат нарх белгиларидаги чакана нархларнинг даражасини оширишга йўл қўйилмасин.

Янги давлат чакана нархлари ва тарифлари 1991 йил 2 апрелдан кучга киритилсин.

Нон ва нон маҳсулотлари, ун, ёрма, макарон маҳсулотлари, сут ва сут маҳсулотлари, гўшт ва балиқ, сариёғ ва ўсимлик ёғи, тухум, қанд-шакар, чой, туз, болаларга аталган моллар, оммавий турдаги қурилиш материаллари ва мебеллар, шунингдек, аҳолининг турли ижтимоий табақалари ва гуруҳлари даромадлари даражасини эътиборга олиб, республикалар белгилаган рўйхатдаги бошқа ашёвий моллар давлат чакана нархларини оширишдан тушадиган маблағнинг ҳаммаси аҳолига компенсация тўлаш учун ишлатилсин.

(Давоми тўртинчи бетда).

● Олам-олам гул...

КЎНГИЛ ГУЛИ СЎЛМАГАНМИ?

САВОБ, ХАЙРИЯ, МЕҲР-МУРУВВАТ ИШЛАРИ — САОДАТГА ЭЛТУВЧИ ЙЎЛЛАРДИР

Хайриятки, юртимизда эсган нурли насимлар шууримизни уйғота бошлади, кўзимизни очяпти. Бундан эл манфаат кўряпти, кўнгиллар қувоняпти. Шу боис дарахтлар ҳақида ўйлар экансан, эзгуликнинг турли қирралари ёдингга тушаверади. Йўл бўйига ўтқазилган бир туп ниҳол пайти келиб кўплаб йўловчиларни иссиқдан асрайди, меваси билан сийлайди. Айни кезда берилган кўмак, кўнгилни кўтарувчи далданинг кучи шунга зор кишига атом қувватидан зўр таъсир этиши мумкин.

Урганчдаги кўзи ожизлар корхонаси эски, пастқам бинода жойлашган. Дастгоҳлари алмисоқдан қолган, шовқини қулоқни қоматга келтиради, ёз кезлари нафас олишнинг ўзи мушкуллашиб кетади. Бу ерга мутасадди раҳбарлар келиб кетишади. Вазиятни кўриб, кўзларига ёш келади, ачинишади. Таассуфки, аҳвол ўзгармай қолаверади.

— Зора бир кичик машина ажратишсайди, — деган эди шундай ташрифлардан бирида ўрта яшар ишчи. — Бизлар ҳам одам, кўзимиз ожиз бўлса-да фарзандларимиз билан сайри саёҳатга чиққимиз келади...

Ўтган йилги Наврўз тадбирларидан сўнг бу корхонага ҳам меҳр-шафқат офтобининг нурлари етиб келди. Вилоят раҳбарларининг ҳол-аҳвол сўраб келишининг ўзиёқ ишчиларнинг кўнглини кўтариб юборди. Қарангки, узоқ йиллик муаммолар ҳам ўз-ўзидан ҳал этила бошланди. Ночор кишиларга камёб маҳсулотлар, моллар, болаларга кийим-кечаклар берилди. Уларни озиқ-овқат неъматлари билан таъминлаш яхшиланди. Вилоятдаги «Интурист» идораси ўзининг РАФ машинасини кўзи ожизлар ишлаб чиқариш корхонасига ҳадя қилди. Ҳозир бу машина турли маросимларга хизмат қиляпти, саёҳатлар ҳам уюштирилиб турилибди. Бундан ташқари, ўн икки оила янги уйли бўлди. Аввалги қурилганлари жорий ремонтдан чиқарилди.

— Янги корхонамизнинг лойиҳаси ҳам тайёр, — дейди директор Комилжон Азизов. — У замонавий шарт-шароитга эга энг катта комплекс бўлади. 300 киши меҳнат қилади. Шу ернинг ўзида 48 квартирали уй ҳам қурилади. Кўриниб турибдики, икки-уч йилнинг ичида аксар муаммоларимиз ҳал бўлади.

Наврўз арафасида мазкур идорада яна иккита муҳим янгилик рўй берди. Вилоят ижроия қўмитасининг қарорига биноан корхона ишчилари учун ёрдамчи хўжалик тариқасида 20 гектар ер ажратиб берилди. Бу ўзларини турли қишлоқ хўжалик неъматлари билан шу йилданоқ таъминлаш, пировардида бу жойни профилакторийга айлантириш имконини беради. Иккинчи янгилик — корхонанинг Гурландаги филиали қурилиб, фойдаланишга топширилиши бўлди. Энди бу ерда 30 га яқин кўзи ожиз киши меҳнат қилиши мумкин.

Буларнинг ҳаммаси бир йилда қилинган ишлар. Ундан диллар мунаввар, кайфият кўтаринки, келажакка ишонч таянчли. Турган гапки, бу корхона ишига ҳам ижобий таъсир кўрсатмасдан қолмаяпти. Ўтган йилнинг сўнгги чорагида кўзи ожизлар ишлаб чиқариш жамоалари ўртасида биринчи ўринни олди.

Биринчи гуруҳ уруш ногирони Эрка Жуманиёзов 80 ёшга тўлди. Хотини Онабиби Раҳмонованинг ёши 70 дан ошган. Улар шаҳар марказидаги коммунал квартирасида яшашади. Авваллари Онабиби ая ногирон эрига ўзи қарар, рўзғор юмушларини ҳам эплар эди. Лекин хасталик, бунинг устига кексалик кейинги кезда имкон бермай қўйди. Мана учинчи йилдирки, уларнинг аксар юмушларини Тўлғаной Эшбоева бажаряпти. У бозор-ўчарини қилади, қозон-товоғига қарайди, оқ ювиб, оқ тарайди. Ота ва ая Тўлғанойдан миннатдор, доимо алқаб дуо қилишади.

Т. Эшбоева шаҳар ижтимоий таъминоти қошидаги ижтимоий ёрдам бўлимида ишлайди. У ўзининг 20 ҳамкасби билан меҳнатга лаёқатсиз 174 кишига хизмат кўрсатишади. Уч йил муқаддам ташкил этилган мазкур бўлим қарияларнинг энг яқин кўмакчисига айланди. Бўлим фаолиятида жамоалар томонидан тушган хайрия маблағлари ҳам муҳим ўрин тутади. Бу борада, айниқса, вилоят ширкатлари уюшмаси, меҳр-шафқат фонди, умумий овқатланиш тресті беминнат ҳисса қўшяпти.

Уч ойдан буён шаҳар ижтимоий таъминоти бўлими жойлашган бинога кириб-чиқувчилар кўпайиб қолди. Мабодо уларнинг ҳар бири қўлида тугун бўлмаганида бошқалар эътиборини унчалик тортмаган бўларди. Аслида ҳамма гап ана шу тугунларда бўлиб, кишилар бу ерда очилган хайрия дўконига ўзларининг ортиқча кийим-кечаклари, пойабзалларини бепул топширишаётган, бошқалар бу ердан ўзларига зарур нарсаларни олиб кетишаётган эди.

— Хайрия дўкони деган сўзнинг ўзи эриш эшитилади, — дейди ушбу савобли иш ташаббускори шаҳар фирқа қўмитаси биринчи котиби, Кенгаши раиси, Ўзбекистон ССР халқ депутати Комил Саидов. — Чунки бундай гап хотирамиздан кўтарилиб кетган, бирон бир жойда дуч келмаганмиз. Аслини олганда бунинг ҳеч бир ажабланарли томони йўқ. Хайрли ишнинг катта-кичиги бўлмайди.

Дарҳақиқат, савобнинг катта-кичиги йўқ. Хоразмнинг шаҳар ва қишлоқларида ҳам худди шу маънода анча ибратли ишлар амалга ошириляпти. Улуғ Ватан урушида, Афғонистонда ҳалок бўлганларнинг оилаларига ғамхўрлик кўрсатила бошланди. Вилоят меҳр-шафқат уюшмасининг ташаббуси билан аксар районларда хайрия кечалари уюштирилди. Улардан тушган маблағ биринчи навбатда қарияларга, ёлғиз кишиларга, кам даромадли оилаларга, болалар уйларига бериляпти...

Ҳа, Наврўзнинг қайтиб келиши, қадрланиб, кенг тантана билан байрам қилинаётганлиги элимизга, тирикликка хос бўлган кўплаб ҳиммату саховатли ишларни ҳам қайтариб келди, қайтаряпти. Уларнинг ҳаммаси савоб билан боғлиқ ва унга туташиб кетади. Демакки, кўплаб кишилар кўнглида меҳр гуллари сўнмаган экан, у навбатдаги Наврўз туфайли яна барқ уриб очилсин.

Абдурауф ҚОРЖОВОВ,
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

БАЙРАМ ДАСТУРХОНИГА

Тошкент шаҳар ижроия қўмитасининг умумий овқатланиш бош бошқармаси 35 нуқтада чойхона, ҳар бирида 20 та стол қўйилган 45 та буфет ташкил этади. Ҳаммаси бўлиб 3 мингдан ортиқ кишига хизмат қиладиган чойхона ва ёзги айвонлар ишлайди. Пойтахтнинг 75 жойида бир неча хилда палов дамланиб, байрам қатнашчилари ва меҳмонларнинг дастурхонларига тортилади, 70 жойда эса Наврўзнинг асосий таоми сумалак билан ҳалим тарқатилади. Шунингдек, бешта катта савдо ярмаркаси ишлайди.

Наврўз байрами куни жумҳуриятимиз шаҳарларининг оммавий сайллар ўтадиган майдонлари ва кўчаларида миллий таомлар савдоси ташкил этилиб, меҳмонлару мезбонларга бепул сумалак ва ҳалим тарқатилади. Худди шу жойларда озиқ-овқатлар, ширинликлар, шарбатли ичимликлару совға-саломлар ҳам харид қилиш мумкин.

Н. ОЧИЛОВ.

Ҳар тунинг қадр ўлубон,

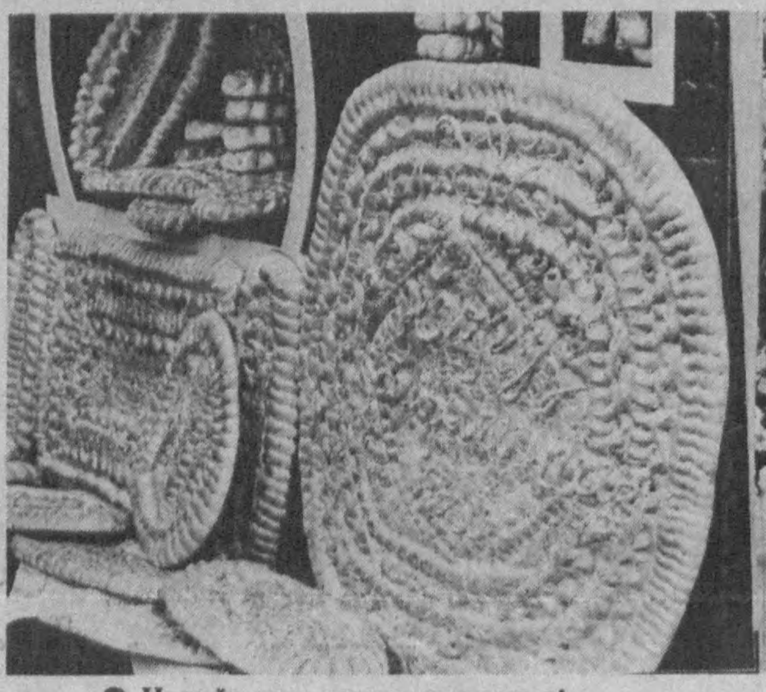

● Наврўз таомларига марҳамат!

Суратларни **Т. Ҳамроқулов** ва **Р. Альбеков** олган.

● «Бу қишлоқда (Варахша) ҳар ўн беш кунда бир кун бозор бўлади, йилнинг охирида эса йигирма кун бозор қилиб, йигирма биринчи куни Наврўз — янги йил байрамини ўтказадилар. Буни «Наврўзи кишаварзон» — «Деҳқонлар наврўзи» дейдилар. Бухоро деҳқонлари (йил кунлари) ҳисобини ўша кундан бошлайдилар ва бунга эътибор берадилар. Оташпарастларнинг наврўзи ундан беш кун кейин келади.

НАРШАХИЙ

● Навбаҳор эрур чаманда, соқий, айш оғоз қил,
Чанг бирла уду найни завқ этарга соз қил.

Ҳофиз ХОРАЗМИЙ

— 1. —

Йўлдош МУҚИМОВ

ОБИ РАҲМАТ

«МИНГ МАРЖОН» КИТОБИДАН

Ёзувчи Йўлдош Муқимовнинг халқимиз қадимий ривоятлари асосида ёзган «Минг маржон» асаридан рўзномамизда бир шингил берган эдик. Энди ушбу китобнинг Наврўз тўғрисидаги бобидан парча ўқийсиз.

Ҳамал, ҳей, келгил, ҳамал,
Майсалар қилсин амал!

Офтоб юзингни очгил,
Булутлар қилмай қамал!

Ҳамал, ҳей, келгил, ҳамал,
Одамлар сенга маҳтал.

Ғуллар очилган маҳал,
Баҳор баҳорга тақал!

Ҳамал, ҳей, келгил, ҳамал,
Бўрон турса иш ишкал.

Дов-дарахтлар бўлур кал,
Ниҳоллар майиб ва шал[1].

Ҳамал, ҳей, келгил, ҳамал,
Қиш тақдирин тез қил ҳал!

1.шал—шол (Бухоро ўзбеклари шевасида).

Фаслларга сен аввал,
Ҳаммасига бўл машъал!

Ҳамал, ҳей, келгил, ҳамал,
Гўзаллардан сен гўзал.

Замин гиламу, бахмал,
Тоғу-тош кийган зарҳал...

Сувда сузади қундуз,
Осмонда порлар юлдуз.

Тенглашди кеча-кундуз,
Наврўз, жамолинг кўргуз!

Наврўз — азиз, эзгу сўз,
Дастурхон узра нон-туз.

Меҳрингни қилгил кўз-кўз,
Ёру-дўстга гул тутқуз!

Бу сатрларни ўсмирлик чоғимда Нурмомо тўқиган қўшиқ асосида қайта битган эдим.

Эсимда: ўша пайтлар уруш бошланган йиллар эди, фашистлар Ленинградни қамал қилган, Москва ҳамда Сталинград остоналарига келиб етган дамлар эди. Нурмомо «Уларни Аямажуз юборди» деб бир неча сатрли шеър тўқиган эдилар. Мен ўшаларни тўлдириб, давом эттирган эдим. Мана улардан баъзилари:

Аямажуз — ялмоғиз,
Бутун бадани оғиз.

Чиқса қародур кундуз,
Кўкда қочадур юлдуз.

Сувда қочадур қундуз.
Бети қурсин бадбуруш,
Билгани фақат уруш.

Малъун фашистга ўхшаб
Элга қилади ҳуруж...

Шу тарзда ҳоказо ва ҳоказо...

— Одамлар ҳам бадхулқ бўлгани сари Аямажуз ҳам баттарлашиб, ваҳшийлашиб кетди, — тушунтирардилар Нурмомо бизга зочак-қўғирчоқ ясаб берар эканлар. — Наврўз бошланиши олдидан, қадимги замонда Аямажуз оламни ғорат қилишга ер қаъридан чиққану, бироқ одамларнинг Наврўз са͏йли ўтказаётганини кўриб, шумлигини эсдан чиқариб, базмга тушиб кетган. Ҳа, чироқларим, шундоқ вақтлар ҳам бўлган. У замонларда Наврўз жуда-жуда қизиқ ўтганда, ахир. Сайл айни авжига минганида келиб қолиб, азбаройи мафтуни-маҳлиё бўлганидан Аямажуз ўзини тутиб туролмаган, рақсга тушиб кетган. Ҳозиргидек иккита чўп бирла таёқчани дўмбирага тинғир-тинғир урган билан, карнай-сурнай чалган билан Наврўз бўптими?

Қаёққа кетди ўша дамлар?! Кўзингни чирт юмиб, «Қани, бир ўша манзарани кўрай» десанг ҳам, тушимда кўрай десанг ҳам кўролмайсан.

Нурмомо шунда тожикча шеърхонликка ўтиб кетардилар:

— 2. —

Биё, кампири кажкафлез,
Гаҳи пур кун, гаҳи лаб рез.

Ба ҳаққи қошуқи ҳамхез,
Баҳор омад, баҳор омад...

Нурмомо уқтирардилар: — Мен бу қўшиқни ҳозир сизларга айтиб турибман, менга бўлса, ўз вақти-замонида онам билан бибим ўргатганлар. Бир қўлимизда зочак-чол кўтариб, ҳовлима-ҳовли юриб, «Баҳор омад, баҳор омад» деб хабар қилардик, хайри-эҳсон олардик, хатми ош қилардик. Наврўз бошланиб кетарди шундан кейин...

Бу тожикча нодир қўшиқни Нурмомодан эшитганимда қўйин дафтаримга ёзиб қўйган эдим. Ўзбекчага ўгирганда бундай бўларди, дейман:

Кел, эй, букри, эгри кўп
кампир,
Гоҳо кам-кам, гоҳ лим-мим
тўлдир!

Тинимсиз қошиқ ҳаққи билдир,
Баҳор келди, эй, баҳор келди!

Ҳа, чироқларим, дам товоқ сари, дам оғзинг сари тиним билмай қимирлаб, қатнаб турган қошиқ кимлар елкасига қамчи ва оғир юк бўлиб тушмаган!

Узун қиш бўйи тиниб-тинчимаган бу қошиқ, баҳорга яқин қуриб қолади-ку, ахир, кўпгина хонадонларда. Бечораларнинг янги баҳор келишини кутишдан бошқа чораси борми? Янги баҳор янги нажот ва янги умидлар туғдиради. Қозонинг, товоғинг, қошиғингни тўлдиради.

Қадим замонларда одамлар Наврўз сайли вақтида шароб ҳам ичганлар. Шул боиски, ўшал маҳаллаларда шакар, шарбат, шинни, шароб, шир-сут қуйиб дастурхон ясатмоқ таомил бўлган. Дастурхон бошида шам шуъла сочиб турган. Бир чеккага шона-тароқ қўйганлар. Сочи яхши таралмаган аёллар дастурхон атрофида ўтиролмаган. Улар қўлига шунда тароқ тутқазганлар. Ўзига оройиш бергандан сўнг даврага кирган.

— Бу нозу-неъматларнинг ҳаммаси яхшику-я, — Нурмомо таъкидлар эдилар, — дастурхонга шароб қўйилгани ёмон одат бўлган. Одамларга шароб ичтириб, улар бошини айлантирмоқ Аямажузнинг айни муддаоси эрди. Шароб ичтирарди-ю, шум кампир дастурхон тепасига тўпланган жамики кишиларни ёқама-ёқа қилиб, уриштириб қочарди, Наврўзи олам бузилиб, қиёмат-қойим бўларди.

Яхшиямки, кейин юрт мусулмонободга айланди. Дастурхонга сайил кунлари шароб қўйилмайдиган бўлди. Наврўз кунлари шароб ичишдан эл қутилди. Шариат Наврўз сайлида қадимгидай шароб ичганларни гуноҳкор банда деб билур, халқ ундан ҳазар қилур...

Шаробу май иблис ичимлиги, чироқларим, катта бўлганларингда, улғайганингларда «Ич, ич!» дегувчилар кўп бўлади. Лаб ура кўрманг шайтоннинг ҳаром пиёласига! Аямажуз тўлдирган пиёла ул! Ўзи кўринмасаям, иблисларини, элчиларини юбориб турадур, одамларни йўлдан оздирадур...

* * *

...Лола одам билан бирга эгизак туғилган, чироғларим. Табаррук гул ул, бу баҳордан у баҳорга қадар соғинар уни кўнгул. Қадим ота-боболардан қолмиш таомил, кўклам фасли лола сайли ўтади ҳар йил. Боринг, бўталарим, тоғ бағрида, булоқ бошида бўлмоқда тағин сайил...

Йўлда бирдан тўзон-тўполон кўтарилди, аммо қандай тез келган бўлса, шунчалик тез тинди. Момоқалдироқ гулдираб, чақмоқ ялтираб-ялтираб, ўтиб кетди. Сўнгра сел қуйди. Биз, болалар дарахт остларига, пана-пастқам жойларга ўзимизни урдик. Лекин катта ёшли, соқол-мўйловли одамлар бош кийимларини ва кўйлакларини ечиб, ташлаб, ёлғиз иштонда ўзларини қуйилаётган сел остига олдилар... «Оби-раҳмат, оби-раҳмат!» қичқирарди улар гўдаклар сингари севиниб. «Келинглар, болалар, оби-раҳматга чўмилинглар. Сизга бахт ва омад ёр бўлади, бошингизга барака ёғилади, чопинглар, баракаю бахтдан қуруқ қолманглар!».

Оби-раҳматга чўмилганлар орасида Султонбобо ҳам бор эди. Ўзида йўқ хурраму-шод эди. Оппоқ соч-соқолидан оби-раҳмат томчилари ҳамон томиб турар экан, йўл-йўлакай, дўмбира чертиб, қўшиқ тўқирди:

Тоғ бағридан ўйнаб
чиқар шалола,
Қип-қизил чаманзор
иккала қирғоқ.
Қояларни тешиб
чиққандур лола,
Адирларда мавж
уради қизғалдоқ.
Баланд чўққиларда
яшнар қизғалдоқ,
Томлар тепасида
ёнар қизғалдоқ.
Алвон либос киймиш
атроф, ҳаммаёқ,
Кел, э, наврўз чорлар,
келақол, ўртоқ!

Султонбобо тўқайзорга, Зарафшон бўйига қайрилди, кўм-кўк майсалараро илдам қадам ташлаб борар экан, қўшиқ оҳангини ўзгартириб, ўз юришига мослаштириб яна дўмбира черта кетди:

ҲАР БИР ДИЛ ЯЙРАЙДИ

Ноҳиямиз меҳнаткашлари Наврўз байрамига яхши тайёргарлик билан келишди. Байрам кунларида ноҳиямиз меҳнаткашлари ўзларининг энг яхши касб-ҳунарини намойиш қиладилар. Бу байрамга ҳар бир хўжалик ишчиси, ҳар бир ташкилот, идора, муассаса фаол қатнашади.

Байрам ноҳия марказидаги маданият ва истироҳат боғида ўтказилади. Ана шу боққа 15 та ўтов қурилиб, чиройли қилиб безатилади. Урф-одатларга кўра, ана шу ўтов уйларда ҳар хил миллий таомлар тайёрланади. Сумалак пиширилади, кўк сомса, гўжа, шу билан бир қаторда оқ жўхоридан гурдик (бешбармоқ), балиқдан қарма, талқон, сиқмон каби таомлар тайёрланади. Йигит-қизлар ашулалар ижро этади, рақсга тушадилар, чанқовуз чаладилар. Полвонлар курашади, қўчқорлар уриштирилади, қиз-йигитлар арқон тортишиб ўйнайдилар.

Стадионларда халқ истеъдодлари, бахшиларнинг мусобақалари ўтказилади. «Оқсунгул», «Оқ олтин», «Парвоз» «Райҳон» ансамбллари ижодий жамоалари томошабинларга катта концерт дастурларини кўрсатади.

Шу куни ноҳия хўжаликларида мева кўчатлари ўтказиш, сабзавот, арпа, ёзги буғдой, беда экиш ишлари бошлаб юборилади. Бу йил ноҳия хўжаликлари 45 гектар майдонга яқин боғ-роғ бунёд қиладилар.

Қ. АМАНГЕЛДИЕВ,
Шуманай ноҳияси уруш ва меҳнат фахрийлари кенгаши раиси.

ҲАМКОР-ҲАМЖИҲАТЛИКДА

Оталиқ ташкилотларнинг намунали ишлари тўғрисида гап кетганда Тошкент асбобсозлик заводини мисолга келтириш ўринли бўлар. Корхона айни пайтда 1-«Отчопар» маҳалласи, 117- ва 58-ўрта мактабларига оталиқ ёрдами кўрсатаётир. Биронта хайрли тадбир йўққи унда корхона, маҳалла ёки мактаб вакиллари қатнашмаган бўлсин.

Ҳозир корхона ва маҳаллалар ҳудудида яшовчи меҳр-шафқатга муҳтож ногиронлар, қаровчиси йўқ кишилар, моддий жиҳатдан ночор фуқаролар аниқланиб, рўйхат қилинмоқда. Уларга ёрдам бериш мақсадларига 5 минг сўм пул ажратилди. Стадиондаги тантаналарга «Баҳор» халқ ансамбли таклиф этилди. Ўриндиқлар тўридан меҳнат ва уруш фахрийлари, ишлаб чиқариш илғорлари жой оладилар. СССР спорт устаси, мамлакатнинг собиқ уч марта чемпиони Р. Аблаев раҳбарлигидаги ёшларнинг намунали чиқишлари, турли спорт мусобақалари, от пойгаси, мактаб ўқувчилари ва боғча-яслида тарбияланувчи кичкинтойларнинг табриклари, концерт номерлари қизиқарли бўлиши кутилмоқда. Энг яхши қатнашчиларга совринлар тақдим этилади.

Дошқозонда дамланган юз килоли ош уч маҳалла-кўй ва корхона ишчи-хизматчилари учун ёзилган дастурхонга тортилади. Байрамга ташриф буюрган турли миллат вакиллари сумалакдан татиб кўришлари, шақирлаб қайнаб турган самоварлардан кўк, памил чой ичиб, мириқиб дам олишлари мумкин. Ишчилар учун шу куни катта савдо уюштирилади.

— Наврўздан сал олдин маҳалла оқсоқолларига дастурхон ёзиб, бир пиёла чой устида улар маслаҳатини оламиз, — деди завод директори Меер Галяутдинов. — Бундай анъана ҳар бир тадбиримизнинг кўнгилдагидек ўтишини таъминлаётир.

Хуллас, баҳор байрамини ишлаб чиқаришда ҳам муносиб совғалар билан кутиб олишга аҳд қилган корхона жамоаси тантаналар ўтказиладиган жойларни тартибга келтирди.

А. МАННОПОВ,
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

● «ЙИЛ ЎҚИТУВЧИСИ—91» КЎРИК-ТАНЛОВИ ●

МАҲОРАТ САРИ БИР. ҚАДАМ

● Куни кеча пойтахтимизда бўлиб ўтган энг яхши ўқитувчилар республика кўрик-танловининг ғолиблари аниқланди. Улар мактабни қайта қуришнинг муҳим омилларидан бири таълим-тарбия сифатини оширишдан иборат эканлигини амалда исботладилар.

Маҳорат ва истеъдод синовини Урганчдаги 94-мактаб-интернат директори, СССР халқ ўқитувчиси Марям Ёқубова бошчилигидаги ҳакамлар ҳайъати бошқарди. Тошкент шаҳридаги 110-ўрта мактабда бўлиб ўтган кўрик-танлов иштирокчилари турли синфларда очиқ дарслар ўтдилар. Ўқитувчилар билим тажриба ва маҳоратларини ҳар томонлама намойиш этдилар.

Беллашувда Жиззах вилояти Зомин районидаги В. И. Ленин номли 1-ўрта мактаб рус тили ва адабиёти ўқитувчиси Ҳанифа Раҳматуллаева биринчи ўринни олди. Тошкент шаҳридаги 27-ўрта мактаб мусиқа ва ашула ўқитувчиси, «Ўзбекистон халқ маорифи аълочиси» Галина Данильченкога иккинчи ўрин насиб этди. Бухоро вилояти Свердлов районидаги 9-ўрта мактаб математика ўқитувчиси, «Ўзбекистон халқ маорифи аълочиси» Қаҳрамон Усмонов учинчи ўринни эгаллади.

Ўзбекистон ССР Президенти ҳузуридаги Вазирлар Кабинетида бўлиб ўтган қабулда «Йил ўқитувчиси — 91» кўрик-танлови ғолиблари таклиф этилди. Унда Ўзбекистон ССР халқ таълими вазирининг муовини М. Қурбонов кўрик-танлов якунлари ҳақида ахборот берди.

Урганч шаҳридаги 94-мактаб-интернат директори, СССР халқ ўқитувчиси Марям Ёқубова республиканинг ғолиб ўқитувчиларини табриклади.

Қабул маросимида Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг котиби К. Юсупов иштирок этди ва ғолиб муаллимларга мукофотлар топширди.

ССР РЕФЕРЕНДУМИНИ ЎТКАЗУВЧИ ЎЗБЕКИСТОН ССР МАРКАЗИЙ КОМИССИЯСИДА

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОКРУГЛАРИДА СССР РЕФЕРЕНДУМИНИНГ ЯКУНЛАРИ ТЎҒРИСИДА

20 март куни Тошкентда СССР референдумини ўтказувчи Ўзбекистон ССР Марказий комиссиясининг мажлисида Ўзбекистон ССР округларида овоз бериш якунлари чиқарилди.

Марказий комиссиянинг раиси Қ. А. Аҳмедов 17 мартдаги овоз беришнинг якунлари ҳақида ахборот берди.

Округ ва участка комиссияларининг, маҳаллий Совет ва партия идораларининг депутатлар гуруҳлари, кенг жамоатчилик мададида олиб борган собитқадам ишлари натижасида республикада овоз бериш умуман уюшқоқлик билан, ишчанлик вазиятида ўтганлиги, фуқаролар овоз беришда фаол қатнашганлиги таъкидланди.

СССР референдумини ўтказувчи Ўзбекистон ССР Марказий комиссияси округ комиссиялари томонидан тақдим этилган овоз бериш натижалари тўғрисидаги баённомаларни кўриб чиқиб, республикада 226 округ ва 6868 участканинг ҳаммасида овоз бериш бўлиб ўтганлигини аниқлади.

Рўйхатга киритилган 10 миллион 287 минг 938 фуқародан 9 миллион 830 минг 782 киши ёки 95,5 фоизи овоз бериш учун асосий бюллетенни олди, шундан 95,4 фоизи овоз беришда қатнашди.

Тенг ҳуқуқли мустақил республикаларнинг янгиланган федерацияси сифатида СССРни сақлаб қолиш учун 9 миллион 196 минг 848 киши ёки 93,7 фоизи овоз берди. Жумладан, Қорақалпоғистон АССР ва вилоятларда овоз бериш қуйидагича бўлди:

вилоятлар номи	овоз бериш учун рўйхатга олинган фуқаролар умумий сони	овоз бериш учун бюллетень олган фуқаролар сони	фоиз	овоз беришда қатнашган фуқаролар сони фоиз	«ҳа» деб жавоб қилган фуқаролар сони фоиз	«йўқ» деб жавоб қилган фуқаролар сони фоиз	ҳақиқий эмас деб топилган бюллетенлар сони фоиз
Қорақалпоғистон АССР	584208	578111	98,8	98,7	97,6	1,7	0,6
Андижон	903734	873190	96,6	96,0	93,8	4,8	1,3
Бухоро	845237	802127	94,9	94,9	96,0	3,2	0,8
Жиззах	360035	352457	97,9	97,9	95,4	3,5	1,0
Қашқадарё	760051	745224	98,1	98,0	94,4	4,5	1,1
Наманган	756947	738718	97,5	97,5	91,5	7,0	1,4
Самарқанд	1142339	1100031	96,3	96,2	93,3	5,7	1,0
Сурхондарё	602816	590328	97,9	97,9	97,6	1,8	0,6
Сирдарё	282928	279300	98,7	98,7	95,2	4,0	0,7
Тошкент	1144617	1080321	94,4	94,2	92,6	6,2	1,2
Фарғона	1130981	1091273	96,5	96,4	94,1	4,6	1,3
Хоразм	500199	487390	97,4	97,3	97,1	2,1	0,8
Тошкент шаҳри	1273846	1112312	87,3	87,2	87,4	11,1	1,5

Рўйхатга киритилган 10 миллион 287 минг 938 фуқародан 9 миллион 824 минг 304 киши ёки 95,5 фоизи овоз бериш учун қўшимча бюллетень олди, шундан 95,4 фоизи овоз беришда қатнашди.

Қўшимча бюллетень билан 9 миллион 215 минг 571 киши ёки 93,9 фоизи Ўзбекистон тенг ҳуқуқли мустақил республика сифатида янгиланган Иттифоқ (Федерация) таркибида қолиши учун овоз берди, жумладан, овоз бериш Қорақалпоғистон АССР ва вилоятларда қуйидагича бўлди:

вилоятлар номи	овоз бериш учун рўйхатга олинган фуқаролар умумий сони	овоз бериш учун бюллетень олган фуқаролар сони	фоиз	овоз беришда қатнашган фуқаролар сони фоиз	«ҳа» деб жавоб қилган фуқаролар сони фоиз	«йўқ» жавоби берган фуқаролар сони фоиз	ҳақиқий эмас деб топилган бюллетенлар сони фоиз
Қорақалпоғистон АССР	584208	578111	98,9	98,8	97,6	1,8	0,6
Андижон	903734	868187	91,1	96,0	94,0	4,6	1,3
Бухоро	845237	802127	94,9	94,9	96,1	3,1	0,8
Жиззах	360035	352457	97,9	97,9	94,8	4,3	0,9
Қашқадарё	760051	745224	98,3	98,0	94,6	4,2	1,2
Наманган	756947	738718	97,6	97,5	91,7	6,9	1,4
Самарқанд	1142339	1098478	96,2	96,0	93,5	5,4	1,1
Сурхондарё	602816	590328	97,9	97,9	97,6	1,8	0,6
Сирдарё	282928	279500	98,8	98,7	95,4	3,9	0,7
Тошкент	1144617	1080218	94,4	94,3	92,8	6,0	1,2
Фарғона	1130981	1091314	96,5	96,4	94,3	4,5	1,2
Хоразм	500199	487398	97,4	97,3	97,1	2,1	0,8
Тошкент шаҳри	1273846	1112244	87,3	87,2	88,1	10,5	1,3

Референдум якунлари Ўзбекистон ССР раҳбарлиги куч-ғайратини, Ўзбекистон Компартияси, жамоат ташкилотларининг тенг ҳуқуқли давлатлар янгиланган Иттифоқи доирасида республика суверенитети ва мустақиллигини мустаҳкамлашга қаратилган йўлини республика аҳолиси ҳар томонлама қўллаб-қувватлаётганлигининг яққол тасдиғидир.

Ҳар кунинг ўлсин Наврўз!

Алишер Навоий

ЎЗБЕКИСТОН ССР АДАБИЁТ, САНЪАТ ВА МЕЪМОРЧИЛИК СОҲАСИДАГИ ДАВЛАТ МУКОФОТЛАРИ ҚЎМИТАСИДАН

Ўзбекистон ССР Президенти ҳузуридаги Вазирлар Маҳкамасининг яқинда қабул қилган янги қарорига биноан Навоий номидаги ЎзССР Давлат мукофоти Ўзбекистон ҳаёти, адабиёти, санъати ва меъморчилиги билан боғлиқ бўлган энг яхши асарлари учун иттифоқдош жумҳуриятлар ва чет элларнинг маданият арбобларига ҳам берилиши мумкин.

Ўзбекистон ССР адабиёт, санъат ва меъморчилик соҳасидаги Давлат мукофотлари қўмитаси Навоий номидаги Давлат мукофоти Низомининг олтинчи моддасига киритилган янги бандига асосланган ҳолда қардош жумҳуриятлар ва чет элларнинг маданият арбоблари томонидан яратилган ва Ўзбекистон ҳаёти, адабиёти, санъати ва меъморчилиги билан боғлиқ бўлган энг яхши асарларни Навоий номли Давлат мукофотига тақдим этиш учун қабул эълон қилади. 1990 йили ўтказилган асосий қабулга қўшимча тарзда эълон қилинаётган бу қабулнинг муҳлати 1991 йилнинг 15 майигача.

Маълумот учун
700027, Тошкент шаҳри, Ўзбекистон шоҳкўчаси, 98-уй, 40-хона.
Телефонлар: 45-83-26
45-85-20.

ШОИР БИЛАН УЧРАШУВ

Юксак инсоний туйғулар ифодаси, инсон садоқати ва эътиқодига бетакрор фахрия бўлиб таралган, янграган «Ўзбекистон», «Муножотни тинглаб», «Аёл», «Биринчи муҳаббатим», «Арманистон», «Она», «Авлодларга мактуб», «Юзма-юз», «Уйларим» шеърларини адабиёт, хусусан, назм ихлосмандлари ёддан билишади, десак муболаға бўлмайди, бу бор гап, яъни ҳақиқат. Худди шу мухлислар, қолаверса, маданиятпарвар халқимиз «Жаннатга йўл», «Ҳаким ва ажал», «Юзма-юз», «Ранжком» достонларини ўзбек миллий адабиётимизнинг мумтоз намуналари деб эътироф этадилар.

Ана шу машҳур шеърлар ва достонларнинг ижодкори — Ўзбекистон ССР халқ шоири, Ҳамза номидаги жумҳурият Давлат мукофоти лауреати, СССР халқ депутати Абдулла Орипов куни кеча «Совет Ўзбекистони» редакциясида меҳмон бўлди. Рўзнома ижодий жамоаси таниқли шоирни қутлуғ 50 ёши билан табриклади, унга янги ижодий ютуқлар тилади.

Учрашувда сўзга чиққан шоир А. Орипов адабий жараён тўғрисидаги ўз фикр-мулоҳазаларини ўртоқлашди, янги асарларидан намуналар ўқиб берди, журналистларни қизиқтирган саволларга жавоб қайтарди.

● Сумалак таъми.

Суратни Р. Альбеков олган.

ДИЛЛАРНИ ЧОҒ ЭТАЙЛИК

Дўстлар, Наврўзни қутлаб, дилларни чоғ этайлик,
Байрам тантанасига таклиф кўпроғ этайлик.
Келгуси авлодимиз яйраб есун десак биз,
Мевали дарахтлардан кўп экиб боғ этайлик.

Боғ меваси неъматдур, яшилликдан ҳаво соф,
Мевасин бол, баргларин зилол-япроқ этайлик.
Рўзғор ташвишларидан ёр қалби шом бўлганда,
Муҳаббат зиёсини тутиб чироғ этайлик.

Гуллаган чаман ҳар ён, оламда мусаффолик,
Гаштини суриб кўклам, танларни соғ этайлик.
Бу қўшиқни Деҳқоний Наврўзга атаб ёзди,
Келинг, Наврўзда яйраб, дилларни чоғ этайлик.

Тўхтамурод ДЕҲҚОНИЙ.

3.

Сен кимсану мен кимман,
Ўтиб кетди Аҳриман.
Тангримиз қилса ҳиммат
Булўтлар очур чиммат.
Қуйилур оби-раҳмат,
Тилло, биллурдан қиммат.
Ҳар томчиси — бир ҳикмат,
Ҳар бирида — бир хислат.
Чўмилсанг қилиб ният,
Даф бўлур касал, иллат.

Ялтираб ўтди чақмоқ,
Ёмғир ёғ, ўймоқ-ўймоқ.
Намда йўғрилиб тупроқ,
Майсага тўлсин қумлоқ
Қайсиси ўт, қайси гул,
Бинафша ёки сумбул.
Зарпечакми, бойчечак,
Сомса қилсакми, бичак.
Бойчечакнинг изи бор,
Яшнаб турган кўзи бор.
Ер қаттиқми ё юмшоқ,
Тош кесар илдизи бор.
Кундуздай ойдин кеча,
Сана, ўйнаган, неча!
Гуллар гули бойчечак,
Чаккангга тақ, келинчак!
Уйноқлайди қўзичоқ,
Кишнаб келади тойчоқ.
Мен ҳам чиқариб чарчоқ,
Гул терай қучоқ-қучоқ.
Унг ёққа қайрилиб боқ,
Сўл ёққа қайрилиб боқ.
Яшнаб кетипти ўтлоқ,
Яйраб юрайлик, ўртоқ!

Султонбобога эргашиб, унинг сеҳрли дўмбираси куйлари ва қўшиқларини тинглаб борардик. Осмондан қушлар овози қуюлди. Беихтиёр кўкка тикилдик. Кўклам даракчилари — турналар узоқ-узоқлардан, жануб ёқлардан қатор-қатор бўлиб, секин-аста шошилмай учиб келишар, шодон қўшиқлар айтишар, бир-бирларига жўр, ҳамоҳанг куйлашар эди.

Дарё бўйидаги Наврўз тепа (ҳозир Абумуслим тепаси) тагига етиб борганимизни билмай қолибмиз. Бу ерда ҳам қозонларда ҳалиму-ҳалиса ва' шўрва қайнар, сомса-бўғирсоқ пишарди. Турли-туман ширинликлар ва қўғирчоқлар сотиларди. Бизга ўхшаган ёш-яланг болалар хилма-хил рангга бўялган тухум уриштирарди. Мовий осмонда варраклар шоҳ ташлаб ўйнарди.

Султонбобо бизни Қайнарбулоқ бошига олиб ўтди. «Юринг, болалар, Сизларга париларни кўрсатаман» деди. Дарҳақиқат, у ерда бир гала қиз болалар қий-чув солиб ўйнашар, қўлларидаги кўзани сув ила тўлдириб, булоққа термулиб, қўшиқ айтишарди:

...Ҳам онамсан, ҳам отам,
Роз айтгани келдим мен.
Ўтган йиллар айтувдим,
Боз айтгани келдим мен.
Сенга ҳамоҳанг бўлиб,
Соз чертгани келдим мен.
Сув бошида Сулаймон,
Сендан мадад тилайман.
Қайдан келди шум юлмон,
Қайга қочди минг ғилмон!...

Бегона кишилар қадами овозини эшитиб, қизлар ҳурккан қушлар сингари гуриллаб, ўринларидан турдилар, кийик каби безовта бўлиб, сергакланиб қочишга ҳозирланиб, дам бу ёққа, дам у ёққа юрдилар.

Эссиз, эссиз ва минг афсуским, шундай қизғин йиғин бузилди. Афсусланганимизни Султонбобо сезиб «сизларга бу париларнинг қўшиғидан ҳам яхшироғини айтиб бераман» деди-да, қизларга халақит бермаслик учун бизни тепаликнинг бошқа томонига бошлаб ўтди.

Бу ерда дарё бўйида катта-катта ҳарсанг тошлар бир-бирига қалашиб ётарди. Ҳар биримиз битта тошни эгаллаб, унга миндик-да, оёқларимизни оқаётган сувга узатиб, яхшилаб ўрнашиб олдик.

Биз ўз жой-жойимизни топгангача, Султонбобо дўмбира торларини чертиб-чертиб созлади, бироз сукунатдан сўнг ривоят айтишга киришиб кетди:

...Вақти замонида бу ерлар жуда обод бўлган. Салнарида, ҳув анави Шаҳри вайрон аталмиш харобалар ўрнида Барбар деган қалъаи азим бўлган, дейди ота-боболар. Юртимизда энг катта Лола сайли қадим-қадимдан ҳамиша ўша ерда ўтган. Қалъанинг теварак-атрофи қип-қизил қизғалдоғу лола билан қопланган. Дейдиларки, бу кўҳна қалъани Аямажуз ва унинг эри Қораёвуз қароқчи ва Қирқ ароқчи— шотурлар бузган. Ўша топда, улар ёпирилган чоғда Лола сайли ўтиб турарди. Дарё бўйида қирқ қиз ҳозиргидек сувдан бахт сўрарди. Шунақа одату удум бўлган аждодларимизда. Баҳорда булоқда қайнаган ва ёки дарёдан оққан сувдан бахту иқбол сўраб, фол очганлар. Мавж урган тўлқинларга, ойнадек сувга термулиб, мўъжиза қидирганлар, келажак кунлари ойдинми ёки қоронғулигини билмоқ истаб сувга сир айтганлар, сувдан мадад сўраганлар.

Ўша қизлар қўшиғини авлодлар ҳозирга қадар айтиб келадилар. Мана, эшитинг:

Булоқ бошида қирқ қиз,
Лаблари худди қирмиз.
Фариштами ё юлдуз,
Билиб бўлмайди ҳаргиз.
Булоқ ойнадай тиниқ,
Такрор-такрор қарайман.
Наҳотки, бахтим синиқ,
Ёрим кутармикин, нетиқ.
Киприкларинг тийра-тиғ,
Худди ўқланган милтиғ.
Насиб қилар чимилдиғ,
Кўрпа-тўшагингни йиғ!
Сувда сузади ўрдак,
Кўкда учади ўрдак.
Ерга йўлиқмоқ учун
Йигитга керак юрак.
Дўппи киййми, телпак,
Қўшиқ айтайми, эртак!
Вафосиз ёр ишқида,

4.

Бўлмасанг бунча тентак!
Осмонни юлдузиман,
Булоқни шўх кўзиман.
Фариштани ўзиман,
Элимни ҳур қизиман...

Лола сайлига тоғлар оша-оша қалдирғочлар ҳам учиб келар экан. Шунда қизлар осмонга термулиб, қалдирғочларга қараб қўшиқ айтишар экан:

Қалдирғоч бизга қардош,
Қаноти қизларга қош.
Аёзга бериб бардош,
Олиб келади қуёш.
Яхши кунингда йўлдош,
Ёмон кунингда йўлдош.
Сойдан учган қалдирғоч,
Тоғдан ўтган қалдирғоч.
Қанот қоққан қалдирғоч,
Менга боққан қалдирғоч.
Элчимисан ё тилмоч!
Қуёш, нурингни тез соч!
Булут, уйингга тез қоч!
Баҳор, қучоғингни оч!
Ўйнайлик ёзиб қулоч.
Ўзинг асли чиройли,
Қалам қошлиқ, сунбул соч.
Кокилингми ёки тож!
Ёринг бўлиб чиройли,
Бирга учайин доим,
Бормикан шунга илож!..

Лола сайли авжга минган пайт эди. Қизлар ўйин-кулгу, ўлан айтиш ила банд эди. Осмондан тушдими, ердан чиқдими, булоқ бошида қаро ёвуз қароқчию, қирқ ароқчи пайдо бўлди. Солиб шовқин-сурон, пастга, булоқ томон тоғдан қояларни қулатиб, ҳарсанг тошларни юмалата бошлади. Сўнгра ўзлари сакраб-сакраб учиб, қиз бечораларни қучиб, уларнинг бўйин ва гарданларига сиртмоқ отдилар, ҳаммасини банди қилиб, отларига ортдилар. Булоқдан ўзига толе тилаган бояқишларни ғорга олиб бориб, Аямажуз оёғи остига отдилар.

Аямажузнинг бундай гўзалларни кўришга кўзи, улар ила сўзлашга сўзи йўқ эди. Дилида «қароқчилару-ароқчиларга ҳам насиб қилмасин булар», деди. Сўнгра буюрди: «Яланғочлаб, ҳаммасини қояларга боғлаб осинглар!... Сўнгра қайтиб яна элатга, қолганларни босинглар...».

Ботур-ботурлигин қилур, шотур шотурлигини. Худди ўша замоноқ, қайда бошу, қайда оёқ, қизлар кўрди тоғда ўзини, йўқотибон эси бирла ҳушини, ёпиб шаҳло кўзини... Тоғда ўсган минглаб туп лола ғам-андуҳдан эзилиб, гоҳ ўнгга, гоҳ сўлга эгилиб, бошлади нола...

Олис-олислардан, қайси томондан, қочиб аждаҳодан, илондан, золимлардан, ёмондан, минган отларини қистаб ва қичаб, нур сочар қанотларига баҳор опичлаб, ҳорғин учиб келар эрди гала-гала қалдирғоч, балким, чанқагандур, балким қорин оч...

Кўрдиларки, қояларда қизлар яланғоч, кериб шиддат ила қанот ва қулоч, отилдилар тошдек шотирлар сари, қўрқишиб қуён сингари, қочдилар улар бари. Қалдирғочлар дам занжир бўлиб тизилишарди, дам улкан бир муштдай тўп бўлиб, йиғилишарди, сўнгра яна қайтиб сафларин узишарди. Бигиз қилиб тумшуқларин ҳар бири, қароқчи-ароқчилар кўзига тиқишарди. Аямажуз қараб турарди ғор ёқасидан, кўзлари чиқай, деб ўз косасидан...

Билдики, ночордур шотурлар ҳоли, тарикча қолмади мадор-мажоли, тиши йўқ оғзини қилиб дарвоза, бутун кучин йиғиб кучаниб тоза, изғирин пуркай кетди, муз пуркай кетди. Бир эмас, икки эмас, юз пуркай кетди. Қора аёз тизиллаб, изғириң ҳам ғизиллаб, тезда нишонга етди. Қалдирғочлар қочдилар тўзғиб ҳар томон, қизлар қалтирашди, жавраб, қочиб тандан қон.

Сўнгра улар музлаб қолди, қалдирғочлар ҳам. Лолалар қадди букилди, ғамдан бўлди ҳам. Қайроқдек қотди шунда барчаси, ҳатто тошга илдиз отган тоғнинг арчаси.

«Қирққиз қоя» дерлар, «Қалдирғоч қоя», «Минг бир лола» дерлар ул чўққиларни. Йиғлаб-нолиш қилар улар, эслар неларни. Ҳар қояда бир қиз топди мангу қўнимни, бироқ ҳеч ким равшан-аниқ кўролмас уни, на кундузи бор бу тоғнинг, на кечаси, туни. Қояларга гоҳ оқ булут либос, гоҳ қора булут ўрар уларни ноҳос. Шарму ҳаё азал одамга мерос, яланғоч бўлгандан қолади ихлос. Ўша-ўша қадим замондан буён «Минг бир лола» бирла «Қалдирғоч қоя» ва «Қирққиз қоя» қўшни-ҳамсоя: биров-бировига таянч, ҳимоя.

Йўқ, бўталоқларим, улар тош ва туз бўлиб қотган бўлсалар-да тирикдурлар, халқ ғами ила нафас оладурлар, тоғларга тезроқ кўклам келишини, бу жойларга юртдошлари қадам ранжида қилишини қиш бўйи орзиқиб, соғиниб, қўмсаб кутадирлар, гоҳи-гоҳида жонланиб, ўринларидан қўзғолиб қоладурлар ва яна тезда кўздан ғойиб бўладурлар. Кўрган кўрадур, кўролмаган кўз йириб, бармоқ сўрадур. Ҳаммагаям насиб қилавермас бул аслзода зотлар ёруғ сиймосию, қутлуғ назари. Нолойиқлардан бордур ҳазари. Кимгаким кўриш насиб этса, ўшал одам назаркарда бўладур, иши ўнгидан келадур, йўлида ҳамиша омад ёр бўлиб, бахт йўлайдур, қилар иши мудом ўнғай қулайдур...

ЯНГИ ОЙ ЁР ЮЗИ БИРЛА

(Давоми. Боши биринчи бетда).

Ҳа, жумҳуриятимиз узра Наврўзи оламнинг жарангдор садоси тинмаётир. Бу айём дўстлик, қардошлик, тинчлик, саховат байрами сифатида улуғланмоқда. Қадимий Самарқанд диёрида ҳазрат Алишер Навоий ҳайкали қад ростлади. Пойтахтнинг бош майдонидан бошланган байрам тароналари деярли ҳар бир хиёбон, кўча ва хонадонни қамраб олаётир. Туркман элининг алп йигит-қизлари Бухоро, Қашқадарё, Хоразм, қозоқ, қирғиз, тожик ва бошқа юрт вакиллари деярли барча вилоят ва шаҳар меҳнат аҳлининг меҳмони ва мезбони бўлаётирлар. Бир дастурхон узра турли миллат фарзандлари бир лагандан таом татимоқдалар. Бир-бирларининг анъанаси, урф-одати, маросимидан ўрганмоқдалар. Турли тиллардаги қўшиқлар, куйлар янграяпти, раққосалар хиром айламоқда.

Куни кеча Ўзбекистон маданият ходимлари малакасини ошириш олий билимгоҳида «Наврўз — халқ байрами» мавзуида илмий-амалий анжуман бўлиб ўтганлиги, Тошкент шаҳар Янгиобод мавзеидаги «Наврўз» чойхонасида ва юзлаб, минглаб маҳаллаларда мана шундай тароналар янграётганлиги бежиз эмас. Яна бир муҳим хабар. Ўзбекистоннинг Термиз шаҳридан отланган велосипедчи пойгачиларини пойтахт аҳли бугун-эрта қарши оладилар. Улар Сурхондарё, Қашқадарё, Самарқанд, Жиззах, Сирдарё, Тошкент вилоятлари бўйлаб 600 километрдан зиёдроқ масофани ўтиб келмоқдалар. Улар ўз ўрнида савоб ишларни ҳам адо этмоқдалар. Яъни, йўл-йўлакай дўстларга совға-салом топширмоқдалар. Савоб, саховат, ҳайрия, меҳр-шафқат, муруват! Бу йилги Наврўзи оламнинг шиори бежиз бундай эмас. Ахир байрам ташкилотчилари ҳақли равишда таъкидлаганларидек, карнай-сурнайнинг минг бир садосидан кўра бир камбағалнинг қозони ўз вақтида қайнагани афзал! «Наврўз» жамғармаси ҳисобидан етим-есирларга, боқувчисиз карияларга, ногиронларга ва меҳр-мурувватга ташна ҳар бир одамга ёрдам берилмоқда. Ўз она юртидан, масканидан йироқда таҳсил олаётган, йигитлик бурчини ўтаётган фарзандлар ҳам унутилгани йўқ. Уларга ширин калом, совға-саломлар юборилаётир. Бу — уларнинг ҳамқишлоқлари дили тўрисида ва ҳамиша эъзозда эканлигидан далолат бераётир.

Ўлкамизда Наврўзи оламнинг майин саболари эсмоқда. Дамо-дам ёмғир ҳам савалаб турибди. Наврўзи олам ҳар биримизнинг хонадонимизга тўкинлик, қут-барака, файз улашаётгандек. Бу йилги деҳқончиликка парвоз тилаётгандек, ҳар биримизни ардоқлаётгандек. Наврўз ҳар биримизга боқий умр, мустаҳкам соғлиқ ато этсин!

Хуш келибсан, Наврўзи олам!

Мирза КАРИМ.

Тароналарда эзгу тилак

Пойтахтимиздаги Толибжон Содиқов номли биринчи мусиқа мактабида Наврўзга бағишланган шодиёна ўзгача бўлди. Учрашувга мактаб ўқувчилари билан бирга ота ва оналари ҳам таклиф қилинди. Бу даргоҳда илк бор ўтказилган шодиёнага алоҳида тайёргарлик кўрилди. Дошқозонларда сумалак пиширилди, ош дамланди. Дастурхонга тансиқ таомлар қўйилди. Куй ва қўшиқлар тароналари ҳаммани ром этди.

— Республикамиз раҳбариятининг инсон қадриятларини камол топтириш, тарихий анъаналарини тиклаш ва давом эттириш йўлидаги эзгу қадамлари бизларни ҳам ғоятда тўлқинлантирмоқда, — деди ўзбек чолғу асбоблари бўлими мудири Худойберди Қосимов. — Мактабимизда миллий мусиқа маданиятини ўрганишга алоҳида эътибор берилъяпти. Махсус синфлар ташкил этдик. Уларда Шарқ чолғу асбобларини ижро этиш усуллари ёшларга ўргатилмоқда. Айниқса, дуторчи қизлар дастаси аъзолари ижрочилиги кўпчиликка манзур. Улар шаҳримиздаги болалар боғчаларида ўз концерт программаларини тез-тез намойиш этишяпти. Орзуга айб йўқ, дейишади. Биз мактабимизда ёш мақомчилар синфини очиш ниятидамиз. Ўқитувчиларимиздан Дилдора Хўжаева, Равшан Асроров, Лола Тўлаганова бўлажак санъаткорларга устозлик қилишмоқда.

Наврўзга бағишланган шодиёнада қардош халқларнинг қўшиқ ва куйлари янгради.

Ҳ. ИБРОҲИМОВ.

ЧАКАНА НАРХЛАРНИ ИСЛОҲ ҚИЛИШ ВА АҲОЛИНИ ИЖТИМОИЙ ҲИМОЯЛАШ ТЎҒРИСИДА

(Давоми. Боши биринчи бетда).

Дори-дармонлар ва табобат буюмларининг, кофе, синтетик толадан тўқилган газлама ва ундан тайёрланган буюмлар, синтетик материаллардан ишлаб чиқариладиган пойабзал, мўйна, трикотаж, пайпоқ ва ўйинчоқларнинг, аҳолига сотиладиган бензин, керосин, электр энергия, газ, кўмир, печь ёқилғиси ва ўтиннинг, шунингдек, арақнинг амалдаги давлат чакана нархлари оширилмасин.

Нарх-навонинг ошишини тўхтатиб туриш учун дори-дармон, гўштли, сутли, балиқли маҳсулотларнинг ҳамда аҳоли истеъмол қиладиган бошқа ижтимоий аҳамиятга молик молларнинг нархларига берилаётган дотациялар қисман сақлаб қолинсин.

2. СССР Вазирлар Кабинети билан иттифоқдош республикаларнинг ҳукуматлари чакана нархларни либераллаштиришни изчиллик билан амалга ошириб, шартномавий (эркин) ва тартибга солинадиган нархлар бўйича сотиладиган халқ истеъмоли моллари рўйхатини келишилган ҳолда кенгайтиришни давом эттирсинлар ҳамда ортиқча фойдани олиб қўйиш ва нархлар кўтарилиши чегараларини жорий қилиш йўли билан нархларнинг монополия тарзида кўтарилишини тўхтатиб туришдан иборат умумий сиёсатни ўтказаверсинлар.

3. СССР Вазирлар Кабинети билан иттифоқдош республикаларнинг ҳокимият идоралари нарх белгилашнинг ўрнатилган тартибига риоя этилиши устидан назорат қилсинлар, нархлар интизомини бузадиган корхоналар, ташкилотларни ва мансабдор шахсларни жавобгарликка тортсинлар.

4. Аҳолининг чакана нархлар ва тарифлар ошиши муносабати билан қиладиган қўшимча харажатлари 1990 йилда аҳоли давлат ресурсларидан ҳақиқатан истеъмол қилган молларга ва хизматларга асосланиб, иш ҳақини, пенсияларни, нафақалар ва стипендияларни ошириш, шунингдек, болаларга ва меҳнатга лаёқатсиз бошқа боқимдагиларга компенсация тўловларини жорий қилиш йўли билан қоплансин. Бу тўловларга солиқ солинмайди. Нархлар ва тарифларни оширишдан тушган маблағнинг бир қисми таълим, соғлиқни сақлаш, ижтимоий таъминот, маданият ва ҳужжатхона муассасалари системасининг етакчи касб ходимлари иш ҳақини ошириш мақсадига сарфлансин.

Мазкур даромадларнинг энг оз миқдорлари ва уларни оширишнинг умумий тартиби давлат кафолотлари СССР Вазирлар Кабинети томонидан аҳоли гуруҳлари бўйича табақалаштириб белгиланади. Компенсация тўловларининг аниқ миқдорлари ва тартиби маҳаллий яшаш шароитларини ва истеъмол тартибини эътиборга олиб, иттифоқдош республикалар томонидан белгиланади.

Компенсация тўловлари олдинроқ, янги нархлар жорий этилгунча, шу йилнинг 20 мартидан берила бошлансин.

Шу мақсадда:

давлат корхоналари ва ташкилотлари ходимларининг иш ҳақи, колхозлардаги меҳнат ҳақи, шунингдек, пенсиялар, стипендиялар, нафақалар ва бошқа ижтимоий тўловлар фуқаролар тегишли тоифалари учун нархлар ошиши компенсацияси миқдорларига асосланиб оширилсин;

ишловчиларга компенсациялар бошланғич даврда иш ҳақига махсус қўшимчалар тарзида тўланиб, кейинчалик улар тариф ставкалари ва мансаб окладларига қўшилсин;

тариф ставкалари ва мансаб окладларини кўриб чиқиш билан айни бир вақтда фуқароларнинг солиқ солинмайдиган ойлик иш ҳақи ва бошқа даромадлари миқдори 160 сўмгача оширилсин ва фуқароларнинг ойига 60 сўмдан ортиқ даромадларидан олинадиган даромад солиғи ставкасининг миқдорлари камайтирилсин, шунингдек, корхоналар ва ташкилотларнинг фойдасига солинадиган солиқ ставкалари 35 фоизгача камайтирилсин;

давлат ставкалари ва окладларини қўлланувчи жамоа ва кооператив хўжаликларига, жамоат ташкилотларига ишловчиларнинг меҳнат ҳақини давлат корхоналари учун белгиланган тартибда ошириш тавсия қилинсин;

болаларга аталган моллар қимматлашувининг ўрнини қоплайдиган тўловлар болали оилаларга аниқ мақсадни кўзлаб бериб борилсин;

ижтимоий соҳа муассасаларида (касалхоналар, интернатларда, кексалар ва ногиронлар учун уйларда, мактабгача тарбия ва бошқа муассасаларда) фуқароларни боқиш учун пул билан қилинадиган харажат нормалари кўпайтирилиб, аҳоли шу тоифасининг зарур ижтимоий ҳимояланиши таъминлансин.

СССР Вазирлар Кабинети «СССР фуқароларидан, ажнабий фуқаролардан ва фуқаролиги бўлмаган шахслардан олинадиган даромад солиғи тўғрисида»ги СССР Қонунига, шунингдек, «Корхоналар, бирлашмалар ва ташкилотлардан олинадиган солиқлар тўғрисида» ва «1991 йилги Иттифоқ бюджети тўғрисида»ги СССР қонунларига ўзгартишлар киритиш тўғрисидаги таклифларни ишлаб чиқиб, СССР Олий Кенгашига тақдим этсин.

Республикаларнинг ҳукуматларига ва халқ депутатлари маҳаллий Советларига аҳолининг кам даромадли табақалари пул компенсацияларини ижтимоий ёрдамнинг ҳар хил турлари — бепул овқатлантириш, кексалар ва ногиронлар учун дори-дармон ва уларга аталган моллар ҳақини тўлаш билан, шаҳар ва шаҳар атрофи транспортидан фойдаланиш учун енгилликлар бериш ва шу кабилар билан тўлдириш тавсия қилинсин.

5. СССР Вазирлар Кабинети билан республикаларнинг ҳукуматлари чакана нархлар ошишидан олинган маблағнинг бир қисми ҳисобига барча республикаларда аҳолига, шунингдек, ҳарбий хизматчиларга ва Иттифоқ бюджети маблағи ҳисобидан даромад оладиган бошқа фуқароларга белгиланган энг оз компенсация тўловларини таъминлаш учун аҳолига ижтимоий мадад бериш ягона Иттифоқ-республика молия жамғармасини ҳосил қилсинлар.

6. СССР Вазирлар Кабинети, Иттифоқ-республика валюта комитети, республикаларнинг ҳукуматлари чакана нархлар ислоҳотини ва аҳолининг ижтимоий ҳимояланишини муваффақиятли амалга ошириш учун шароит яратиш чора-тадбирлари сўзсиз амалга оширилишини таъминласинлар, бунда 1991 йилда озиқ-овқат ва бошқа моддий ресурслар етказиб бериш тўғрисидаги иқтисодий битимда кўзда тутилган чора-тадбирларни биринчи галда амалга ошириш назарда тутилсин. СССР Давлат банки билан республикаларнинг банклари аҳолига компенсация тўловлари учун зарур миқдордаги пул белгилари йиғилишини таъминласинлар.

7. Чакана нархлар бир йўла оширилишидан СССР Жамғарма банки омонатлари ва сертификатлари ҳамда давлат қоғоз пуллари эгалари кўрадиган зарарни қоплаш тадбирларини амалга ошириш зарур деб топилсин.

8. Давлат томонидан назорат қилинадиган чакана нархларни либераллаштириш муносабати билан аҳоли даромадларини индекслаш воситаси ишлаб чиқилсин.

Шу мақсадда СССР Вазирлар Кабинети аҳоли даромадларини индекслаш ва энг оз истеъмол бюджетини белгилашнинг умумий принциплари масаласига оид қонун ҳужжатлари лойиҳаларини бир ҳафта муддатда тақдим этсин.

Совет Социалистик Республикалари Иттифоқининг Президенти
М. ГОРБАЧЕВ.

Москва, Кремль,
1991 йил 19 март.

ЧАКАНА НАРХЛАРНИ ИСЛОҲ ҚИЛИШ ВА АҲОЛИНИ ИЖТИМОИЙ ҲИМОЯЛАШ МАСАЛАЛАРИ ЮЗАСИДАН ССР ИТТИФОҚИ БИЛАН РЕСПУБЛИКАЛАР ЎРТАСИДАГИ

БИТИМ

СССР Президенти ва республикалар ҳокимияти олий органларининг раҳбарлари истеъмол бозорини барқарорлаштириш, серунум меҳнатни асослаб беришни кучайтириш, халқ истеъмоли моллари ишлаб чиқаришни ҳамда чайқовчиликка ва махфий иқтисодиётга қарши курашни авж олдириш заруратига асосланиб, нарх белгилаш ва аҳолини ижтимоий ҳимоялаш соҳасида умумий сиёсат ўтказиш тўғрисида илгари эришилган битимга қатъий амал қилиб, қуйидагилар тўғрисида келишиб олдилар:

1. Умумиттифоқ бозори барқарорлигини сақлаб туриш ва нарх-наво асоссиз оширилишига йўл қўймаслик мақсадида мамлакатнинг бутун ҳудуди учун аҳолининг турмуш даражасини белгиловчи асосий озиқ-овқат маҳсулотлари ва ашёвий молларга давлат чакана нархларини ошириш ягона чегаралари белгилансин.

1991 йилдан халқ истеъмоли молларига давлат чакана нархларини, шунингдек, йўловчиларни темир йўл, авиация ва денгиз транспортида ташиш ва аҳоли учун алоқа хизмати тарифларини оширишнинг энг юқори миқдорлари тўғрисида СССР Вазирлар Кабинети ва республикалар ҳукуматларининг келишиб олинган таклифлари 1-сон иловага мувофиқ қабул қилинсин.

Республикалар ўз ҳудудида ишлаб чиқариладиган ва истеъмол қилинадиган айрим молларга бирмунча пастроқ нархлар белгилашлари мумкин.

Дори-дармон ва тиббий буюмлар, қаҳва, синтетик толадан тайёрланган газлама ва улардан тикилган буюмлар, синтетик материаллардан тайёрланадиган пойабзал, мўйна, трикотаж, пайпоқ ва ўйинчоқлар, бензин, керосин, электр энергия, газ, кўмир, аҳолига сотиладиган ёқилғи ва ўтин, шунингдек, арақнинг аввалдаги чакана нархлари оширилмасин.

Нарх-наво ошишини тўхтатиб туриш учун 1991 йилда дори-дармон, гўшт, сут ва балиқ маҳсулотлари нархларига ҳамда ижтимоий аҳамиятга молик бошқа айрим халқ истеъмоли моллари нархларига бериладиган дотация қисман сақлаб қолинсин.

2. Чакана нархларни мувофиқлаштириш изчил амалга оширилсин, 1991 йилдан шартнома (эркин) нархларида ва бошқариладиган нархларда сотиладиган моллар рўйхати 2- ва 3-иловаларга мувофиқ кенгайтирилсин. Нарх-навонинг устун даражада ошишини тўхтатиб туришга доир умумий сиёсат ортиқча фойдани олиш ва нарх-наво оширилиши чегараларини жорий этиш йўли билан ўтказилсин.

Аҳоли даромадларини индекслаш системаси ишлаб чиқилсин ва жорий этилсин.

3. Компенсация тўлаш қуйидаги асосий қоидаларга риоя этиш йўли билан:

асосий озиқ-овқат моллари, бинокорлик материаллари ва мебелнинг оммавий турлари, шунингдек, бошқа ашёвий моллар қимматлашишидан тушган барча маблағлар аҳоли турли ижтимоий табақалари ва гуруҳларининг даромадлари даражасини ҳисобга олиб, республикалар белгилайдиган рўйхатлар асосида компенсация тўлашга ажратиш;

болаларга аталган моллар қимматлашувини тўла қоплаш учун балоғатга етмаган болалари бўлган оилаларга тегишли маблағларни бериш;

1990 йилда давлат ресурсларидан аҳоли амалда истеъмол қиладиган моллар ва хизматлар асосида компенсация тўловлари миқдорини белгилаш;

янги чакана нархлар жорий этилгунга қадар дастлабки компенсация тўловларини бериш;

нархлар ва тарифлар оширилишидан тушган маблағларнинг бир қисмини таълим, соғлиқни сақлаш ва ижтимоий таъминот, маданият соҳаси ва ҳужжатхона муассасаларининг етакчи касбдаги ходимлари иш ҳақи даражасини қўшимча тарзда оширишга ажратиш;

аҳолининг кам таъминланган табақаларига жойларда кўрсатиладиган ёрдамнинг хилма-хил турлари, шу жумладан, натурада (бепул овқатланиш, ногиронлар ва қарияларга аталган махсус моллар учун ҳақ тўлаш, шаҳар ва шаҳар атрофи транспортидан фойдаланиш учун имтиёзлар бериш ва шу сингарилар)га қўшимча компенсация тўлаш;

фуқароларни ижтимоий соҳа муассасалари (касалхоналар, интернатлар, қариялар уйлари, мактабгача тарбия муассасалари ва бошқа муассасалар)да сақлашнинг оширилган нормативларини жорий этиш йўли билан амалга оширилади.

4. Юқоридаги қоидаларни рўёбга чиқариш мақсадида:

компенсациянинг дастлабки даврида ишлаб турган кишиларнинг тариф ставкалари ва мансаб маошларига кейинчалик қўшиш билан иш ҳақига махсус қўшимча ҳақ тўлансин;

стипендиялар, пенсиялар, нафақалар ва бошқа ижтимоий тўловлар оширилсин, болаларга ва қарамоғидаги меҳнатга яроқсиз бошқа кишиларга компенсация тўловлари жорий этилсин;

компенсация тўловлари солиқларнинг барча турларидан қопланмасин;

фуқароларнинг солиқ солинмайдиган даромадларининг энг кам даражаси, шунингдек, ошиб борадиган даромад солиғи олинадиган даромадлар даражаси оширилсин;

корхоналар ва ташкилотлардан фойда учун олинадиган солиқ ставкаси 35 фоизгача камайтирилсин, айни пайтда республика ва маҳаллий қонунлар билан бошқариб туриладиган фойдага солиқ солиш ставкалари аниқлансин.

Республикалар компенсация тўловларининг аниқ миқдори ва тартибини СССР ҳукумати белгилаган аҳоли тегишли гуруҳлари ва ижтимоий табақалари даромадларини оширишнинг кафолатланган энг кам миқдоридан паст бўлмаган даражада белгилайдилар.

СССР ҳукумати ССР Иттифоқи қонунларини ойдинлаштириш тўғрисидаги таклифларни тайёрлайди ва СССР Олий Кенгашига тақдим этади, ўз ваколатлари доирасида компенсация тўлашнинг юқорида баён этилган қоидаларини рўёбга чиқаришни ойдинлаштириб берадиган норматив ҳужжатлар юзасидан қарорлар қабул қилади; ҳарбий хизматчиларни, СССР Мудофаа вазирлиги, СССР Ички ишлар вазирлиги, СССР Давлат хавфсизлиги комитети ходимларини пул ва буюмлар билан таъминлаш ҳамда бошқа марказлаштирилган истеъмолчиларнинг пул даромадларини, шунингдек, темир йўл, авиация ва денгиз транспортида пассажир ташиш тарифлари оширилишидан компенсация тўлаш тартиби ва миқдорини белгилайди.

СССР Вазирлар Кабинети ва республикалар ҳукуматлари чакана нархларни оширишдан олинган маблағларнинг бир қисмини барча республикалардаги аҳолига белгиланган энг кам миқдордаги компенсация тўловларини таъминлаш учун аҳолини ижтимоий қўллаб-қувватлаб, ягона Иттифоқ-республика молия фондини ташкил этсинлар.

СССР Давлат банки ва СССР Жамғарма банки нарх-наво бир пайтда оширилганлиги муносабати билан омонатчиларга компенсация тўлашга оид таклифларни ишлаб чиқсинлар ва СССР Вазирлар Кабинетига тақдим этсинлар.

5. ССР Иттифоқи ва республикаларнинг ҳокимият идоралари барча корхоналар ва ташкилотлар маҳсулот ишлаб чиқариш, ишлар ва хизматлар ҳажми ўзгарганлигини ҳисобга олиб, меҳнатга ҳақ тўлаш фондини ташкил этишнинг 1991 йилга белгиланган тартибига қатъий амал қилишларини таъминлайдилар.

1991 йилда аҳолининг нарх-наво оширилиши билан компенсация тўлашга боғлиқ бўлмаган пул даромадларини ошириш тўғрисида янги қарорлар қабул қилишдан тийилиб туриш мажбуриятини оладилар, шунингдек, нарх белгилашнинг белгиланган тартибига риоя этилишини назорат қилишни кучайтириш тадбирларини амалга оширадилар.

6. СССР Вазирлар Кабинети, Иттифоқ-республика валюта комитети, республикаларнинг ҳукуматлари чакана нархлар ва тарифлар ислоҳотини муваффақиятли амалга ошириш учун шарт-шароит яратишга оид тадбирлар сўзсиз рўёбга чиқарилишини таминласинлар. Бунда, энг аввало, 1991 йилда озиқ-овқат маҳсулотлари ва бошқа моддий ресурслар етказиб бериш тўғрисидаги иқтисодий битимда кўзда тутилган тадбирларни бажариш назарда тутилади.

СССР Давлат банки ва республикаларнинг банклари аҳолига компенсация тўловлари учун зарур миқдорда пул бўлишини таъминласинлар.

7. Таклиф этилаётган чакана нархлар ислоҳоти бозорга ўтиш комплекс дастури тадбирларидан бири сифатида ўтказилиши зарурлигини ҳисобга олиб, бир ой муддат ичида дастурни биргаликда рўёбга чиқаришга оид амалий ҳаракатлар белгилансин.

СССР Президенти	**М. С. ГОРБАЧЕВ**
РСФСР Олий Кенгаши Раисининг биринчи ўринбосари	**Р. И. ХАСБУЛАТОВ**
Украина ССР Олий Кенгашининг Раиси	**Л. М. КРАВЧУК**
Белоруссия ССР Олий Кенгашининг Раиси	**Н. И. ДЕМЕНТЕЙ**
Ўзбекистон ССР Президенти	**И. А. КАРИМОВ**
Қозоғистон ССР Президенти	**Н. А. НАЗАРБОЕВ**
Грузия Республикаси ҳукуматининг раиси	**Т. И. СИГУА**
Озарбайжон ССР Президенти	**А. Н. МУТАЛИБОВ**
Молдова ССР Президенти	**М. И. СНЕГУР**
Қирғизистон Республикаси Президенти	**А. А. АҚАЕВ**
Тожикистон ССР Президенти	**Қ. М. МАҲКАМОВ**
Арманистон Республикаси Олий Кенгашининг Раиси	**Л. А. ТЕР-ПЕТРОСЯН**
Туркманистон ССР Президенти	**С. А. НИЁЗОВ**

ССР ИТТИФОҚИ ВА РЕСПУБЛИКАЛАР БИТИМИГА 1-ИЛОВА

Асосий халқ истеъмоли моллари давлат чакана нархини оширишнинг энг юқори даражаси.

	ўрта даражада (фоиз ҳисобида)
Гўшт ва гўшт маҳсулотлари	200
Сут ва сут маҳсулотлари	130
Тухум ва тухум маҳсулотлари	100
Нон, ун, ёрма, макарон маҳсулотлари	200
Қанд—шакар	135
Чой	100
Балиқ маҳсулотлари	130
Туз	240
Ўсимлик мойи, маргарин маҳсулоти ва майонез, кир совун ва атир совун	100
Озиқ-овқат концентратлари, бунга болалар овқати ҳам киради	200
Айрим тамаки маҳсулотлари Ватанимизда ишлаб чиқарилгани	50
Ички кийим, газлама, кийим-кечак, пойабзалнинг оммавий турлари	135
Болалар учун моллар	195
Маданий-маиший ва хўжалик моллари	75
Йўловчилар ташиш учун тарифлар:	
Темирйўл транспортида	70
Авиация транспортида	80
Денгиз транспортида	140
Аҳолига алоқа хизмати	20

ИЗОҲЛАР:

1. Чакана нархларнинг аниқ миқдорини СССР Давлат нарх комитети ва Иттифоқдош республикаларнинг нарх белгилаш идоралари ўзларининг ҳуқуқ доираларига мувофиқ белгилайдилар.

2. Тарифларнинг аниқ миқдори СССР Давлат нарх комитети билан, бинобарин СССР Темирйўл вазирлиги, СССР Фуқаро авиацияси вазирлиги, СССР Денгиз Флоти вазирлиги ва СССР Алоқа вазирлиги билан келишган ҳолда белгиланади.

ССР ИТТИФОҚИ ВА РЕСПУБЛИКАЛАР БИТИМИГА 2-ИЛОВА

Бошқариладиган нархлар асосида аҳолига сотиладиган халқ истеъмоли молларининг рўйхати

ЕНГИЛ САНОАТ МАҲСУЛОТЛАРИ

Янги модали газламалар, трикотаж полотнолари, шунингдек болалар учун юқори сифатли моллар

Катталар учун қуён, қўй териси, қоракўл ва мўйнанинг бошқа турларидан (қимматбаҳо турларидан ташқари) тикилган ёқалар

Катталар учун қуён ва қўй терисидан тикилган бош кийимлар

Маданий-маиший ва хўжалик моллари

Енгил автомобиллар

Ёғоч-тахта материаллари, қурилиш материаллари

Мактаб дафтари ва болалар учун ўқиш буюмлари

Ўсмирлар ва болалар велосипедлари

Болалар аравачалари

Болалар ўйинчоқлари

Гугуртлар

Қўл билан сиқиладиган кир ювиш машиналари

Сиғими 250 литргача бўлган холодильниклар

3-4 мураккаблик гуруҳига мансуб бўлган радио эшиттиришларини қабул қилиш, овоз ёзиш ва овоз чиқариш қурилмалари

Оқ-қора тасвирли телевизорлар

2-3 туркумга мансуб рангли тасвирли телевизорлар

Тўғри чокли тикиш машиналари

Синтетик кир ювиш воситалари

Газ ва электр плиталари

Фильмоскоплар, диафильмлар ва болалар учун бошқа кино-фото буюмлари

Болалар учун грампластинкалар

Ток манбалари (ток билан таъминлаш элементлари)

Китоблар ва китоб маҳсулотлари

Мебель (унинг айрим буюмлари — столлар, стуллар, диванлар, кроватлар ва туркумга ҳамда йиғмага кирмайдиган бошқа ашёлар)

Гул қоғозлар

Сирланган алюмин идишлар

Тўқиш аппаратлари

Рангсиз шишадан тайёрланган пуфлаб ясалган ва пресланган идишлар

Чинни-фаянс идишлар туркуми

Бир андозада тайёрланган уйлар ва боғ ҳовли уйлари, деталь комплектлари

Қишлоқ хўжалигида ишлатиладиган кичик тракторлар, мотоблоклар ва мотокультиваторлар

хўжалик асбоблари

маҳаллий қурилиш материаллари

* * *

винолар, бунга шампань виноси ҳам киради

Оддий коньяклар

Ликёр-арақ маҳсулотлари

Пиво

Пардоз-андоз буюмлари

Карамель

Тропик мевалар, цитрус мевалари ва уларни қайта ишлашдан олинган маҳсулотлар

ИЗОҲ: Иттифоқдош республикаларнинг ҳукуматлари ушбу рўйхатни ўз ҳуқуқлари доирасида тўлдиришлари ва унга аниқлик киритишлари мумкин.

ССР ИТТИФОҚИ БИЛАН РЕСПУБЛИКАЛАР БИТИМИГА 3-ИЛОВА

Аҳолига шартнома (эркин) нархларда сотиладиган халқ истеъмоли моллари рўйхатига қўшимча равишда киритиладиган мамлакатимизда ва чет элларда ишлаб чиқарилган моллар

ЕНГИЛ САНОАТ МОЛЛАРИ

Зиғир толасидан тайёрланган газламалар ва улардан ишлаб чиқарилган буюмлар, шунингдек, дастурхонлар, ўрин ёпинғичлари ва бошқа доналаб сотиладиган буюмлар (ишлаб чиқариш-техника учун мўлжалланган маҳсулотдан ташқари)

Табиий шойидан ва бошқа толалар билан биргаликда тайёрланган газламалар ҳамда улардан тайёрланган буюмлар, мебелларга ишлатиладиган шойи газламалар, ўрин ёпинғичлари, ёпқичлар, дастурхонлар, пардалар, духоба (ишлаб чиқариш-техника учун мўлжалланган маҳсулотдан ташқари)

Тоза жун газламалар (махсус мўлжалланган газламалардан ташқари) ва улардан тайёрланган буюмлар, мебель газламалар, туя ва ангор эчкиси жунидан тайёрланган одёл, жун рўмоллар, ўрин ёпинғичлар, дастурхонлар, пардалар

Кўйлакбоп жаккард ва крепли ип газлама, маркизет, ҳарир газлама, батист, дока, вазни 400 г/квадрат метрдан ортиқ бўлган жинси газламалар, духоба ва улардан тайёрланган буюмлар, шунингдек, мебель газламалари, ўрин ёпинғичлари, ёпқичлар, дастурхонлар ва пардалар

Ип газлама, ярим жун ва кимёвий толадан тайёрланган янги замонавий буюмлар

юмшоқ ва ипли тикма полотноли, кўйлакбоп, манзарали нотўқима полотнолар

пардабоп полотнолар, энг оддий таркибдаги полотнолардан ташқари

тўқиш ва тикиш учун мўлжалланган иплар, табиий шойидан тайёрланган тикув иплари

катта ёшдагиларга мўлжалланган: моделли, спорт усталари, дам олиш учун мўлжалланган чарм пойабзал

катталар учун ва фаол дам олиш учун мўлжалланган полимердан тайёрланган спорт пойабзали

45, 52-номерли тоза жун калавадан, четдан келтирилган фасонли калавадан ва эчки момиғидан катта ёшдагилар учун тайёрланган трикотаж буюмлар

гиламлар ва гилам буюмлари

табиий ва суъний чармдан тайёрланган чарм-атторлик буюмлари (махсус мўлжалланган ва болаларга аталган буюмлардан ташқари).

тўқимачилик-атторлик буюмлари (махсус мўлжалланган маҳсулотдан ташқари)

табиий мўйнанинг қимматбаҳо турларидан катталар учун ёқалар

четдан келтирилган юқори сифатли тикувчилик, трикотаж буюмлари, пойабзал, катталар учун чарм-атторлик буюмлари

каноп ва арқонлар

метанитдан фойдаланиб тайёрланган газламалар ва буюмлар

мамлакатимизда ишлаб чиқарилган табиий чармдан тайёрланган кийим-кечак

МАДАНИЙ-МАИШИЙ ВА ХЎЖАЛИК МОЛЛАРИ

соатлар

электрон-ҳисоблаш хусусий машиналари ва микрокалькуляторлар

250 литрдан ортиқ ҳажмли, 2-3-камерали холодильниклар, музлатгичлар

яримавтомат ва автомат кир ювиш машиналари

яримавтомат ва автомат «Зиг-Заг» тикув машиналари, тўқув машиналари

пилессослар, полотерлар ва бошқа электр рўзғор буюмлари

электр ва радиоўлчов асбоблари

шарикли ва пероли авторучкалар

грампластинкалар (болалар грампластинкаларидан ташқари)

телефон аппаратлари

кинофототоварлар (болаларга аталган шундай товарлардан ташқари)

сув иситиладиган иситиш аппаратлари ва қурилмалари

ёғоч ва металлдан тайёрланган хўжалик моллари

оқ қоғозлар (мактаб-ёзув товарлари ва болалар товарларидан ташқари)

кўзгулар

пластмасса буюмлари

зангламайдиган пўлатдан тайёрланган идиш-товоқлар

боғ-полиз асбоблари

майда-чуйда металл буюмлари, қулфлар

рўзғор кимёси моллари

спорт моллари

мусиқа асбоблари

радиоприёмниклар, овоз ёзиш ва овоз чиқариш асбоблари

иккинчи гуруҳдаги мураккаб қурилмалар (радиоприёмниклар, радиолалар ва бошқалар)

мотовелотоварлар, автомобиль буюмлари (болалар учун мўлжалланган товарлардан ташқари)

якка тартибда фойдаланиш учун мўлжалланган қурилиш машиналари

қилдан тайёрланган шчеткалар

бадиий ҳунармадчилик ва ёдгорлик буюмлари, значоклар

металлдан тайёрланган заргарлик буюмлари, маникюр туркумлари

несессерлар ва бошқа атторлик буюмлари

санитария-техника ускуналари

электр ва радиотоварларга ҳамда мураккаб техникавий маданий-маиший ва хўжалик молларига эҳтиёт қисмлар

ОЗИҚ-ОВҚАТ МОЛЛАРИ

пишлоқли колбасалар

музқаймоқ

оширилган нон-булка маҳсулотлари ва қотирма нонлар ҳамда бошқа маҳсулотлар

қуймоқбоп ун

қандолат маҳсулотлари (карамелдан ташқари)

спиртсиз ичимликлар ва минерал сувлар

қуён гўшти

тирик балиқ

ғоят тўйимли қийматга эга бўлган ёрмалар

крахмал

ўсимликлар қўшилган чой

четдан келтириладиган тамаки маҳсулотлари

ИЛОВА. Иттифоқдош республикаларнинг ҳукуматлари ўз ваколати доирасида юқоридаги рўйхатни тўлдиришлари ва аниқлик киритишлари мумкин.

ЧАКАНА НАРХЛАРНИ ИСЛОҲ ҚИЛИШ ВА АҲОЛИНИ ИЖТИМОИЙ ҲИМОЯЛАШ МАСАЛАЛАРИ ЮЗАСИДАН ССР ИТТИФОҚИ ВА РЕСПУБЛИКАЛАР БИТИМИНИ АМАЛГА ОШИРИШ БОРАСИДАГИ БАЪЗИ ТАДБИРЛАР ТЎҒРИСИДА

ПРОТОКОЛ

1991 йил 12 март

СССР Бош вазири ва республикалар ҳукуматларининг бошлиқлари ССР Иттифоқи билан жумҳуриятларнинг чакана нархларни ислоҳ қилиш ва аҳолини ижтимоий ҳимоялаш масалалари юзасидан битимни рўёбга чиқариш мақсадида қарор қилдилар:

1. СССРнинг бутун ҳудудида 1991 йил 2 апрелдан янги чакана нархлар ва тарифлар улар нархини оширишнинг келишиб олинган миқдорида жорий этилсин. Аҳолига олдиндан компенсация тўлаш 1991 йилнинг 20 мартидан бошлансин.

2. Республикалар 1991 йилда энг кам миқдорда белгилаб қўйилган компенсация тўловларини таъминлаш учун аҳолини ижтимоий ҳимоя қилиш ягона Иттифоқ-республика молия жамғармасини вужудга келтиришга қуйидаги миқдорда маблағ берадилар:

	(млрд. сўм)
Россия Совет Федератив Социалистик Республикаси	56,5*
Украина Совет Социалистик Республикаси	12,1*
Белоруссия Совет Социалистик Республикаси	4,2*
Грузия Республикаси	0,5
Литва Республикаси	2,3
Молдова Совет Социалистик Республикаси	1,1
Латвия Республикаси	2,2
Арманистон Республикаси	1,3
Эстония Республикаси	1,7

Республикалар бу маблағларни ҳар ойда тенг миқдорда юбориб турадилар.

3. Аҳолини ижтимоий жиҳатдан ҳимоя қилиш ягона Иттифоқ-жумҳурият молия жамғармаси ҳисобидан энг кам белгиланган компенсация тўловларини таъминлаш учун қуйидаги республикалар маблағ ажратсинлар (млрд. сўм):

Ўзбекистон Совет Социалистик Республикаси	6,8
Қозоғистон Совет Социалистик Республикаси	2,46*
Озарбайжон Совет Социалистик Республикаси	1,15
Қирғизистон Республикаси	1,11
Тожикистон Совет Социалистик Республикаси	2,08
Туркманистон Совет Социалистик Республикаси	2,04
Умумдавлат истеъмолчиларига	66,4*

4. Ўз маҳсулотини асосан белгилаб қўйилган нархларда сотадиган айрим корхоналарга зарур бўлган тақдирда иқтисодиётни барқарорлаштириш умумиттифоқ ва республика жамғармаларидан молиявий ёрдам кўрсатиш мақсадга мувофиқ, деб топилсин.

(*—РСФСР, Украина, Белоруссия, Қозоғистон, СССР Молия вазирлиги ва СССР Давлат режа комитетининг вакиллари бу рақамларни уч кунлик муддат ичида аниқлашлари керак).

СССР Бош вазири	**В. ПАВЛОВ**
РСФСР Вазирлар Кенгашининг Раиси	**И. СИЛАЕВ**
Украина ССР Вазирлар Кенгаши Раисининг ўринбосари	**А. СТАТИНОВ**
Белоруссия ССР Вазирлар Кенгашининг Раиси	**В. КЕБИЧ**
Ўзбекистон ССР Вице-президенти	**Ш. МИРСАИДОВ**
Қозоғистон ССР Вазирлар Кенгашининг Раиси	**У. КАРАМАНОВ**
Қирғизистон Республикасининг Бош вазири	**Н. ИСАНОВ**
Тожикистон ССР Президенти	**Қ. МАҲКАМОВ**
Туркманистон ССР Бош вазирининг биринчи ўринбосари	**А. ЧЕРИЕВ**

Бош муҳаррир Р. РАҲМОНОВ.

Рўзнома таҳрир ҳайъати: Ҳ. ИКРОМОВ, Н. М. МАЖИДОВ, С. МУҲАММАДЖОНОВ, М. Қ. МУҲСИМОВ (бош муҳаррир ўринбосари), Т. Н. НАЖМИДДИНОВ (бош муҳаррир ўринбосари), В. Т. ОДИЛОВ, М. Қ. ПИРМАТОВ, Р. Қ. ТУРСУНОВ, Ш. О. УБАЙДУЛЛАЕВ, А. С. УСМОНОВ, М. ХАЙРУЛЛАЕВ, Ж. ХОЛҚОСИМОВ, Э. С. ХУЖАЕВ (масъул котиб), М. ШЕРБУТАЕВ, О. ҲИКМАТОВ.

БИЗНИНГ МАНЗИЛГОҲИМИЗ: 700000, Тошкент–ГСП, Ленинград кўчаси, 32.

БУЛИМЛАР: муштарийлар фикрини ўрганиш ва хатлар — 33-21-43, 33-54-55, 32-53-16, 32-53-21, 33-11-49, 32-54-06; қайта қуриш ва ижтимоий адолат — 32-55-70, партия турмуши — 33-34-69, 33-38-55, 32-53-97, 32-57-19, саноат, қурилиш ва транспорт — 33-47-80, 33-81-48, 32-53-14, 32-54-09; қишлоқ хўжалиги — 33-76-04, 33-07-20, 32-53-15, 32-53-70; совет қурилиши — 33-15-29, 32-57-20, 32-54-18; фан, маданият ва халқ таълими — 33-44-51, 32-57-21; адабиёт ва санъат — 33-20-36, 33-12-56, 32-54-35, 32-55-16; ахборот ва спорт — 33-14-24, 32-55-17; ахлоқ-одоб — 32-54-29; фельетонлар — 32-54-27; безатиш — 32-57-22. ЎЗ МУХБИРЛАРИМИЗ: Андижонда — 4-48-85, Бухорода — 3-96-12, Гулистонда — 2-63-48, Жиззахда — 3-31-86, Қаршида — 3-25-79, Наманганда — 6-54-11, Нукусда — 2-42-62, Самарқандда — 35-22-90, Тошкентда — 32-53-20, Урганчда — 6-80-04, Фарғонада — 6-90-09.

«СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ» («Советский Узбекистан») Орган ЦК Компартии Узбекистана

Нашр кўрсаткичи 64583.
Буюртма № 5091.

№ 58. Ўзбекистон Компартияси Марказий Қўмитаси нашриётининг Меҳнат Қизил Байроқ орденли босмахонаси, 700000 Тошкент ГСП. Ленинград кўчаси, 32. Рўзнома офсет усулида. А—2 форматида босилади. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12